

Structuurvisie Hillegom

December 2008

Gemeente Hillegom

KuiperCompagnons

Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Architectuur, Landschap
City & Regional Planning, Urban Design, Architecture, Landscape

Structuurvisie Hillegom

December 2008

209.100.03

Gemeente Hillegom

KuiperCompagnons

Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Architectuur, Landschap
City & Regional Planning, Urban Design, Architecture, Landscape

Inhoudsopgave

Inleiding	1	7. Inbreidingslocaties	43
Samenvatting	3	8. Uitbreidingslocaties	47
		9. Bedrijvigheid	55
1. De weg naar de structuurvisie	9	10. Voorzieningen	59
2. Hillegom in een ruimer kader	13	11. Bereikbaarheid	63
3. Hillegom nu	17	12. Voorkeursmodel	69
4. Landschap	21	13. Uitvoering: van structuurvisie naar realisering	72
4.1 Het karakter en gebruik van het landschap	21		
4.2 Landschappelijk raamwerk	23	Bijlagen	77
4.3 Waardering van het landschap	27	1. Vorming van het landschap	77
5. Bollengebied	35	2. Ontstaan van het dorp	78
6. Wonen	39		

Inleiding

Hillegom wil een eigen visie op de toekomst opstellen. Hoe ziet de plattegrond van Hillegom er over een jaar of tien, rond 2020 uit? Hoe bereiken we dat we de sociale samenhang van Hillegom behouden en versterken? In de structuurvisie doet Hillegom uitspraken over de keuzes die zij wil gaan maken. Een vooruitziende blik is belangrijk voor beslissingen op gemeentelijk niveau, maar dient ook om een sterke stem te laten horen naar buurgemeenten, de regio, provincies en het Rijk.

Intern moet de structuurvisie de basis zijn voor het ruimtelijk beleid en het kader voor toekomstige ontwikkelingen. In de structuurvisie kijken we vooruit naar 2020 met een doorkijk naar de periode daarna.

De eerste stap was het verzamelen van de bouwstenen. In de Notitie Bouwstenen is een inventarisatie en overzicht van de beleidskaders gegeven. Op basis van gesprekken in de projectgroep zijn kansen en opgaven geformuleerd.

In de tweede stap is er gekeken naar zes belangrijke thema's voor Hillegom: landschap, bollengebied en greenport, bedrijven, voorzieningen, verkeer en wonen. Per thema is een analyse gemaakt van waar we staan en waar we naar toe willen. Vervolgens zijn er verschillende ruimtelijke modellen getekend om te kijken hoe deze ideeën bij elkaar passen.

Over de ideeën uit dit stuk hebben we met de raadscommissie gepraat, in een open gedachtewisseling. Daarna zijn we ook in gesprek gegaan met maatschappelijke organisaties (klankbordgroep) en met de bewoners van Hillegom. Er hebben twee goed bezochte meedenk avonden plaatsgevonden met de bewoners en andere belanghebbenden. Deze avonden hebben een aantal waardevolle inzichten en inspirerende gedachtes opgeleverd.

De resultaten van al deze gesprekken en gedachtewisselingen zijn meegenomen in de derde en laatste stap, de opstelling van de structuurvisie. Hierin zijn de beleidslijnen voor de toekomst uitgezet. De structuurvisie is na de inspraak in zijn definitieve vorm vastgesteld door de raad op 11 december 2008.

Leeswijzer

Het stuk begint met een samenvatting van de hoofdstukken waarin per thema kort wordt beschreven welke concrete beleidslijnen en maatregelen zijn vastgesteld.

Hoofdstuk 1 gaat over het tot stand komen van de structuurvisie en de juridische aspecten van de structuurvisie.

In hoofdstuk 2 wordt Hillegom in een ruimer kader geplaatst en wordt ingegaan op regionale ontwikkelingen en visies.

Hoofdstuk 3 geeft een korte kenschets van het huidige Hillegom.

Hoofdstuk 4 is geheel gewijd aan het landschap, dat een belangrijke onderlegger voor de structuurvisie vormt. Ingegaan wordt op het huidige karakter en gebruik, maar ook op het gewenste landschappelijke raamwerk voor de toekomst. Bovendien wordt het landschap gewaardeerd op zijn cultuurhistorische en landschappelijke en natuurwaarden. Dit is van belang om een goede afweging voor toekomstige ontwikkelingen en ingrepen te kunnen maken.

Hoofdstuk 5 gaat in op de greenport in zijn algemeenheid, en op het Hillegomse bollengebied in het bijzonder.

Hoofdstuk 6 omschrijft hoeveel nieuwe woningen er moeten worden gebouwd en voor wie deze woningen zijn bedoeld.

Hoofdstuk 7 gaat in op de verschillende inbreidingslocaties die zijn onderzocht. Deels zijn hiervoor al plannen in voorbereiding of zelfs in procedure, maar voor een ander deel zijn deze locaties nog onderwerp van discussie.

In hoofdstuk 8 wordt toegelicht hoe het dorp in de loop der jaren is gegroeid en hoe het nu ruimtelijk in elkaar zit. Drie potentiële uitbreidingslocaties worden benoemd en nader toegelicht met hun voor- en nadelen. Mede op basis hiervan is een afweging gemaakt, waarin de locatie tussen Stationsweg en Pastoorslaan is aangemerkt als de meest wenselijke locatie.

In hoofdstuk 9 wordt specifiek op bedrijvigheid ingegaan, waarbij ook het omzetten van bedrijven naar woningen en de mogelijkheden voor nieuw bedrijventerrein aan de orde worden gesteld.

Hoofdstuk 10 gaat in op het voorzieningenniveau van Hillegom, waarbij zowel collectieve als commerciële voorzieningen worden behandeld. In dit hoofdstuk wordt ook ingegaan op de toekomstige ruimtevraag van buitensportaccommodaties.

In hoofdstuk 11 gaan we in op de verschillende ideeën die leven rondom een verbetering van de bereikbaarheid, regionaal als onderdeel van de noordelijke bollenstreek maar ook meer lokaal bezien. In dit hoofdstuk staan we ook uitgebreid stil bij de kansen en mogelijkheden die er liggen voor het openbaar vervoer.

Hoofdstuk 12 beschrijft het voorkeursmodel voor de toekomstige ruimtelijke structuur.

Hoofdstuk 13 tenslotte gaat in op de uitvoering van de visie.

Als bijlagen zijn twee hoofdstukken opgenomen die in het kort uitleggen hoe het landschap is gevormd en het dorp is ontstaan.

Samenvatting

Hieronder volgt een samenvatting van de hoofdttekst van dit stuk. In de samenvatting wordt aan de hand van een aantal thema's (die overeenkomen met de latere hoofdstukken) kort beschreven welke concrete beleidslijnen en maatregelen verderop in dit stuk worden zijn vastgesteld.

Landschap

De zones van de Leidsevaart en de Ringvaart van de Haarlemmermeer en de verbinding tussen die twee aan de zuidzijde van de gemeente worden vormgegeven als ecologische verbindingzones. De Oosteinderpolder en de Vosse- en Weerlanerpolder worden ingericht als recreatief uitloopgebied met een moerasachtige zone langs de ringvaart, een open middengebied waar het agrarisch gebruik gericht is op weidevogelbeheer en een coulisselandschap met bosjes en ruige graslanden aan de westzijde. Voet- en fietspaden en een vaarroute verhogen de recreatieve waarde. De Elsbroekerpolder blijft agrarisch gebied waarin het gebruik is gericht op weidevogelbeheer. Binnen het bebouwde gebied is de watergang de Hillegommerbeek de belangrijkste drager van de ruimtelijke structuur. Buiten de dorpskern krijgt deze Oude Beek een belangrijkere ecologische functie en wordt de relatie tussen de bebouwde kom en het buitengebied versterkt.

Bollengebied

In het noordelijke deel van het bollengebied is sprake van een sterke versnippering. Hier wordt voorgesteld de verrommeling actief te bestrijden om het landschap kwalitatief te verbeteren. Kassen worden uitgeplaatst, verval-schuren en verwaarloosde bedrijven worden aangepakt. Bedrijven die gebonden zijn aan het bollencomplex moeten ruimte krijgen voor schaalvergroting en intensivering als dit het landschap niet aantast. Overige bedrijvigheid krijgt geen ruimte in het bollengebied.

In het zuidelijke deel van het bollengebied, dat nu nog een grote openheid kent, zal zeer terughoudend worden omgegaan met het toestaan van nieuwe bebouwing.

In het hele bollengebied worden landschapselementen als dijken, bermen en oevers verder ontwikkeld tot ecologische verbindingzones. De landschappelijke waarde wordt versterkt door het aanbrengen van houtwalbeplantingen, vooral langs de noord-zuid lopende wegen. De toeristisch-recreatieve waarde wordt vergroot door meer en betere voet- en fietsroutes, maar ook door vaarroutes. Door een zorgvuldig herbestemmingsbeleid van bollenschuren met een cultuurhistorische waarde naar een commerciële, recreatieve of een woonfunctie, wordt geprobeerd deze te behouden en beschermen voor de toekomst.

Wonen

De groei naar 23.000 inwoners moet vóór 2020 worden gerealiseerd. Zowel demografisch als sociaal moet er een evenwichtige samenstelling van de bevolking behouden dan wel bereikt worden binnen de tijdshorizon van de structuurvisie. Een goede onderlinge afstemming van wonen, werken, recreatie en bereikbaarheid van deze functies bevordert de sociale samenhang. Er moet worden gewerkt aan een groot en divers genoeg inwonertal voor het in stand houden van de diversiteit van voorzieningen, voor ouderen en voor jongeren. Dat vraagt voldoende nieuwbouw, voldoende differentiatie in de nieuwbouw en aandacht voor de mogelijkheden van doorstroming.

De nieuwe woningen zijn voor een belangrijk deel bedoeld voor gezinnen met jonge kinderen, jongeren en starters op de woningmarkt. Maar ook ouderen en mensen met een lager inkomen die een huurwoning zoeken, vormen een belangrijke doelgroep. Tenminste 30% van de nieuwe woningen zal als bereikbare huur- en koopwoningen worden uitgevoerd.

In algemene zin geldt dat inbreiding de voorkeur geniet boven uitbreiding. Tegelijkertijd moet worden gerespecteerd dat niet elke open plek in aanmerking komt voor bebouwing. Ook open plekken hebben een belangrijke eigen waarde, als ontmoetingsplaats of als rustplaats in het dorp. Omdat inbreidingslocaties echter altijd een zekere mate van onzekerheid in zich hebben, zijn ook de mogelijkheden van uitbreiding nader onderzocht.

Als uitbreidingslocatie is het gebied tussen Stationsweg en Pastoorslaan

aangewezen. Voor de ontwikkeling van deze locatie geldt als voorwaarde, dat de ontsluiting en bereikbaarheid moeten zijn gewaarborgd. Wanneer bij het realiseren van nieuwbouw binnen de huidige rode contour ernstige vertraging optreedt, of wanneer de beoogde differentiatie niet wordt bereikt, dan kan ertoe worden overgegaan om de uitbreidingslocatie al eerder dan 2020 in ontwikkeling te nemen.

Het voorkeursmodel dat in deze visie wordt gepresenteerd, is opgebouwd uit een combinatie van de onderzochte in- en uitbreidingslocaties.

Bedrijvigheid

Als het aantal inwoners van Hillegom gaat groeien, moet de bedrijvigheid meegroeien. Bedrijvigheid op bedrijventerreinen is de banenmotor van Hillegom. In ieder geval moet daarom worden voorzien in voldoende bedrijventerrein, in een omvang die past bij de nieuwe bevolkingsomvang.

Binnen de bestaande kern is de ruimte schaars. Daarom moet er worden gekeken buiten het bebouwde gebied, op de bollengronden. De locatie van het agrarisch bedrijventerrein Pastoorslaan heeft dan de voorkeur. Het voormalig agrarische bedrijventerrein Pastoorslaan wordt omgezet naar een 'regulier' bedrijventerrein, dat zich richt op arbeidsintensieve werkgelegenheid. Gekeken moet worden of er door de oprichting van de Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM) nieuwe mogelijkheden zijn om een Greenport gericht bedrijventerrein te ontwikkelen. Als dit niet lukt moet het een regulier bedrijventerrein worden. Deze ontwikkeling kan alleen plaatsvinden als

voorzien is in een goede ontsluiting aan de noordzijde van Hillegom (oost-west verbinding ofwel de Noordelijke Ontsluiting Greenport). In ruimte voor regionale bedrijvigheid kan Hillegom niet voorzien. Er wordt naar gestreefd om de transportbedrijven op vrijwillige basis te laten verplaatsen naar de A4-zone, waarna de vrijkomende locaties worden ingevuld met andere bedrijvigheid al dan niet gecombineerd met wonen (op Hillegommerbeek en Horst ten Daal, dat daarmee ook direct wordt geïntensiveerd) of met woningbouw of intensieve dienstverlening (in de buurt van het station). Er wordt naar gestreefd het sportpark Weerestein om te zetten naar bedrijventerrein of naar een combinatie van wonen en werken. Het Ringvaartterrein wordt omgezet naar een woningbouwlocatie, met wellicht een mix met lichtere bedrijvigheid. Het terrein is door zijn ligging uitermate geschikt voor wonen aan of vlakbij het water en met eventueel aanlegmogelijkheden voor een kleine boot 'voor de deur'.

Voorzieningen

Het sociaal raamwerk (de gemeenschap) en het voorzieningenraamwerk (bestaande uit het dorpscentrum en uit scholen, kinderdagverblijven, medische centra, zorgvoorzieningen, sportvoorzieningen en dergelijke) vormen samen het 'cement' dat de gemeente bindt. We willen de sociale samenhang in de toekomst behouden en versterken. Het huidige voorzieningenniveau is afgestemd op een bevolkingsomvang van ongeveer 20.000 tot 25.000 personen. Voor de commerciële voorzieningen in het dorpscentrum is een

zekere groei van het inwonertal noodzakelijk, hieraan draagt de verdere ontwikkeling van het Henri Dunantplein bij. Om de aantrekkingskracht van het centrum verder te vergroten zal worden geprobeerd om meer uitgaansgelegenheden, terrassen en restaurants aan te trekken. De ligging van de sportvelden is aantrekkelijk: centraal gelegen in het dorp en goed bereikbaar voor iedereen. Voor de sportvelden geldt dat het huidige oppervlak voldoende is voor ongeveer 20.000 inwoners. Bij groei van de bevolking zal ook de vraag naar sportvelden verder toenemen. Door technische verbeteringen is het mogelijk deze vraag binnen de bestaande ruimte goed te kunnen opvangen. Verhuizing van de voetbalvelden van Sizo kan betekenen dat er extra ruimte nodig is.

Bereikbaarheid

Met de keuzes die in deze structuurvisie worden gemaakt, is sprake van een nieuw perspectief op de noordkant van het dorp op de middellange termijn. Vanuit die optiek wordt gekozen voor het realiseren van een oost-west verbinding aan de noordkant van het dorp, met een aansluiting op de N205 en Zuid Tangent.

Deze Noordelijke Ontsluiting Greenport (NOG) wordt zo direct gekoppeld aan nieuwe ontwikkelingen. Zonder weg geen nieuwe woonwijk of nieuw bedrijventerrein. Het tracé van de NOG is indicatief, aansluiting is gezocht bij het meest milieuvriendelijke alternatief uit de eerder opgestelde milieu effect rapportage. Er wordt krachtig ingezet op het verbeteren van het open-

baar vervoer. De Stedenbaan en Zuidtangent bieden kansen voor Hillegom. De uitbreidingslocatie is in de invloedssfeer van het NS station geprojecteerd en er is ruimte aangewezen voor het realiseren van een tweede park and ride voorziening en voor intensieve werkgelegenheid (zoals kantoren of zakelijke dienstverlening). Tijdens de looptijd van de structuurvisie zal worden bekeken of op de lange termijn een ontsluiting van het station aan de westkant mogelijk is, waarbij de mogelijkheden van een 21e eeuwse transferium en een bedrijventerrein voor hoogwaardige bedrijvigheid (onder andere in het kader van de greenport) onderzocht zullen worden. Aanvullend moet worden ingezet op het aantrekken van een buslijn tussen het station en het dorp.

1. De weg naar de structuurvisie

De structuurvisie is een belangrijk project voor de inwoners van Hillegom waarmee zij op verschillende manieren te maken krijgen. Iedereen heeft, vanuit zijn of haar belangstelling of belang, een beeld bij de toekomst van het dorp. Voor ons als gemeente geldt dat wij alle belangen zo goed mogelijk willen afwegen om tot goede beslissingen te komen. Wij hebben het proces om te komen tot de structuurvisie interactief opgezet om op die manier gelegenheid te geven tot meedenken met de structuurvisie. Wij hebben diverse bijeenkomsten georganiseerd voor de structuurvisie. Voorafgaand aan en tijdens de bijeenkomsten hebben wij betrokkenen goed proberen te informeren. Het doel tijdens de bijeenkomsten was vooral om u te consulteren.

Er is een meedenkbijeenkomst georganiseerd voor de raadscommissies (op 26 april 2007) en voor de klankbordgroep (op 30 mei 2007). Ook zijn er twee meedenkavonden voor de inwoners (en klankbordgroepleden en raadsleden) georganiseerd, op 6 juni 2007 en 19 maart 2008. Op de tweede avond is een enquête verspreid onder de aanwezigen en tijdens de avond zijn de resultaten besproken. Tijdens beide bewonersavonden waren er zo'n 150 mensen aanwezig. De ontwerp-Structuurvisie heeft van 24 juli 2008 tot en

met 24 september 2008 ter inzage gelegen. Er is een nota van beantwoording opgesteld om reactie te geven op de zienswijzen. De zienswijzen hebben geleid tot aanpassingen. De Structuurvisie is vervolgens ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Juridische aspecten

De nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro), verplicht alle overheidsinstanties tot het opstellen van een structuurvisie. Deze wet is op 1 juli 2008 in werking getreden. De vaststelling van de structuurvisie is op gemeentelijk niveau de bevoegdheid van de gemeenteraad. De Wro stelt zelf geen procedurele eisen aan de totstandkoming van de structuurvisie. Er gelden echter wel enkele procedure eisen.

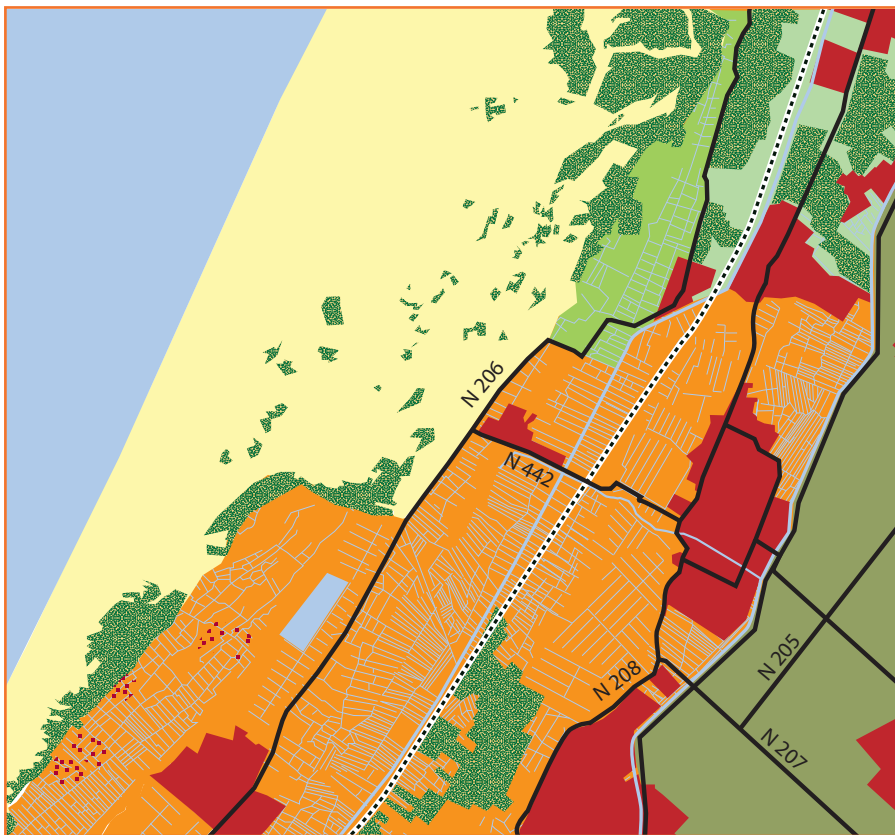
Inspraak

Artikel 150 van de gemeentewet schrijft voor dat gemeenten een verordening opstellen waarin regels worden opgenomen met betrekking tot de wijze waarop burgers en andere belanghebbenden bij het gemeentelijk beleid worden betrokken. In overeenstemming met de inspraakverordening is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (uov) van de afdeling 3.4 van de Awb voor beleidsstukken doorlopen. Dit betekent dat er eerst een ontwerp structuurvisie ter inzage is gelegd. Op basis van de maatschappelijke inbreng is de ontwerp-structuurvisie aangepast. Daarna is de structuurvisie ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad.

Overleg en afstemming tussen overheidsniveaus

In de Code Interbestuurlijke Verhoudingen (2005) is vastgesteld dat de overheidsniveaus elkaar informeren over en betrekken bij nieuwe beleidsvoornemens die een ander overheidsniveau raken. Voor de structuurvisie is dus overleg met Provincie Zuid-Holland nodig.

Hillegom in de regio

2. Hillegom in een ruimer kader

Hillegom ligt in het uiterste noorden van de provincie Zuid-Holland, tegen de grens met Noord-Holland aan. Hillegom ligt in de invloedssfeer van de agglomeraties Leiden, Haarlem en Schiphol/Hoofddorp, maar heeft toch haar dorpse karakter weten te behouden. Hillegom ligt centraal in de luwte van de randstad.

De druk die Hillegom van buiten af voelt neemt echter steeds verder toe. Op verschillende terreinen spelen vragen en ontwikkelingen, die het niveau van de gemeente overstijgen.

Bestuurlijk niveau

Hillegom is onderdeel van de noordelijke bollenstreek. De drie gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout hebben ervoor gekozen een samenwerking aan te gaan, onder andere omdat een aantal gemeentelijke taken soms beter op grotere schaal kan worden uitgevoerd. Ook staan de gemeenten sterker bij de provincie en de rijksoverheid wanneer sommige gemeenschappelijke belangen gezamenlijk behartigd worden..

Greenport Duin- en Bollenstreek

Hillegom is onderdeel van de door het rijk aangewezen Greenport Duin- en Bollenstreek. In de greenports heeft de ontwikkeling van de tuinbouw en de daaraan verbonden kennisinstellingen, logistieke en dienstverlenende bedrijvigheid geleid tot een zeer sterke internationale concurrentiepositie.

De doelen van de greenport zijn:

- behoud en versterking van het bollengebied met zijn karakteristieke openheid;
- vitaal houden van de bedrijvigheid;
- verbetering van de kwaliteit van het landschap, niet alleen visueel, maar ook op het gebied van waterhuishouding en de toeristische kwaliteiten.

In de afgelopen periode zijn deze doelen vooral nagestreefd door aantasting van het bollengebied tegen te gaan. De oppervlakte bollengrond is op deze manier op effectieve wijze beschermd. Maar de keerzijde is dat de ondernemers beperkt zijn in hun groeiambities.

De Greenport Duin- en Bollenstreek staat aan de vooravond van een ingrijpende beleidswijziging. De 6 bollengemeenten Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout, Teylingen, Katwijk en Noordwijk hebben gezamenlijk gewerkt aan nieuw beleid: de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). De vaststellingsprocedure voor de ISG moet nog doorlopen worden. Het beleid richt zich vooral op duurzame en innovatieve ontwikkeling van de greenport. Het accent van de vernieuwing ligt op het oplossen van ruimtelijke, milieu- en

infrastructuur vraagstukken en op kennis en innovatie. Voor uitvoering van de herstructureringsopgave richten de gemeenten op 1 januari 2009 een gemeenschappelijke Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM) op

Holland Rijnland

Holland Rijnland is een samenwerkingsverband van twaalf gemeenten; Hillegom is één van deze twaalf. De regio Holland Rijnland werkt gezamenlijk aan ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken, natuur en landschap, verkeer en vervoer, samenleving en welzijn. De centrale opgave waarvoor het gebied zich momenteel gesteld ziet, is een balans vinden in de versterking van de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de regio, met behoud van de kenmerkende kwaliteiten van het gebied. In juni 2005 is gestart met het opstellen van een regionale structuurvisie. De planning is dat deze in 2009 wordt afgerond.

Haarlemmermeer - Bollenstreek

Twee jaar geleden is de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer – Bollenstreek opgesteld. Hierin is onderzocht hoe de Haarlemmermeer en de Bollenstreek samen een bijdrage kunnen leveren aan het behoud en het versterken van de internationale concurrentiepositie, ten aanzien van behoud van werkgelegenheid, hoogwaardige woonmilieus, aantrekkelijke recreatieve gebieden en het verbeteren de bereikbaarheid. Er is daarnaast een grote woningbouw-opgave voor het gebied. Voor Hillegom is een woningbouwopgave van 1500

woningen opgenomen rond het station van Hillegom voor de periode 2020-2030. Voorwaarden hierbij zijn een goede ontsluiting en compensatie van verlies aan bollengrond. De gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek is opgesteld naar aanleiding van een opdracht van minister Dekker. De gebiedsuitwerking is opgesteld door de Provincie Noord-Holland en Provincie Zuid-Holland. Provinciale en Gedeputeerde staten zijn opdrachtneemers van de opdracht van de minister. Het document is op 16 Mei 2006 vastgesteld door Provinciale Staten van de Provincie Zuid-Holland en daarmee een beleidskader geworden voor onze gemeente. Het Streekplan moet nog worden geactualiseerd op dit punt. De Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer Bollenstreek is in juni 2006 aangeboden aan de minister van VROM. In augustus 2006 heeft het Rijk een positief antwoord gegeven op de gebiedsuitwerking. De betrokken overheden hebben in het najaar 2006 overeenstemming bereikt om ook in de vervolgfase samen te werken.

Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout

In 2007 is voor de drie gemeenten Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout het Ruimtelijk Perspectief 2030 opgesteld (door RBOI). Dit is een verdere concretisering van de in 2005 vastgestelde gezamenlijke Strategische Visie voor 2020. De verschillende ruimteclaims zijn in het ruimtelijk perspectief nader geanalyseerd, met elkaar geconfronteerd om zo tot een aantal afgewogen ruimtelijke ambities en ontwikkelingen te komen.

Infrastructuur

Voor Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout is de capaciteit van de huidige infrastructuur zichtbaar onvoldoende. De ontwikkeling van de greenport alleen al vraagt om een goede bereikbaarheid. De hoogste infrastructurele prioriteit zien de drie gemeenten in ontsluiting richting Schiphol, Rotterdam en op de Europese hoofdwegenstructuur. Daarvoor achten zij in ieder geval een goede oost-west ontsluiting nodig. De provincies Noord-Holland en Zuid-Holland doen studie naar deze verbinding: de Noordelijke Ontsluiting Greenport (NOG). Doel is om de problematiek van leefbaarheid en bereikbaarheid van de Duin- en Bollenstreek, Haarlemmermeer en Zuid-Kennemerland aan te pakken.

3. Hillegom nu

Hillegom is de meest noordelijk gelegen gemeente van de Greenport Duin- en Bollenstreek. Het dorp is een onderdeel van de oostelijke kernenrij die in de bollenstreek is ontstaan op het hoger gelegen gedeelte van de strandwal van de binnenduinrandzone. Het noord-zuid gerichte patroon van de strandwallen is nog altijd bepalend voor de landschapsstructuur. Dit uit zich in de hoofdrichting van wegen en waterlopen en in het grondgebruik. De verschillende kernen van de binnenduinrandzone zijn met elkaar verbonden door de straatweg die vroeger de belangrijkste wegverbinding vormde tussen Leiden en Haarlem. Het centrum van Hillegom ligt dan ook aan deze straatweg. Latere dorpsuitbreidingen hebben alleen aan de oostzijde van deze weg plaatsgevonden. Het gebied ten westen van de weg was en is nog altijd bollengebied.

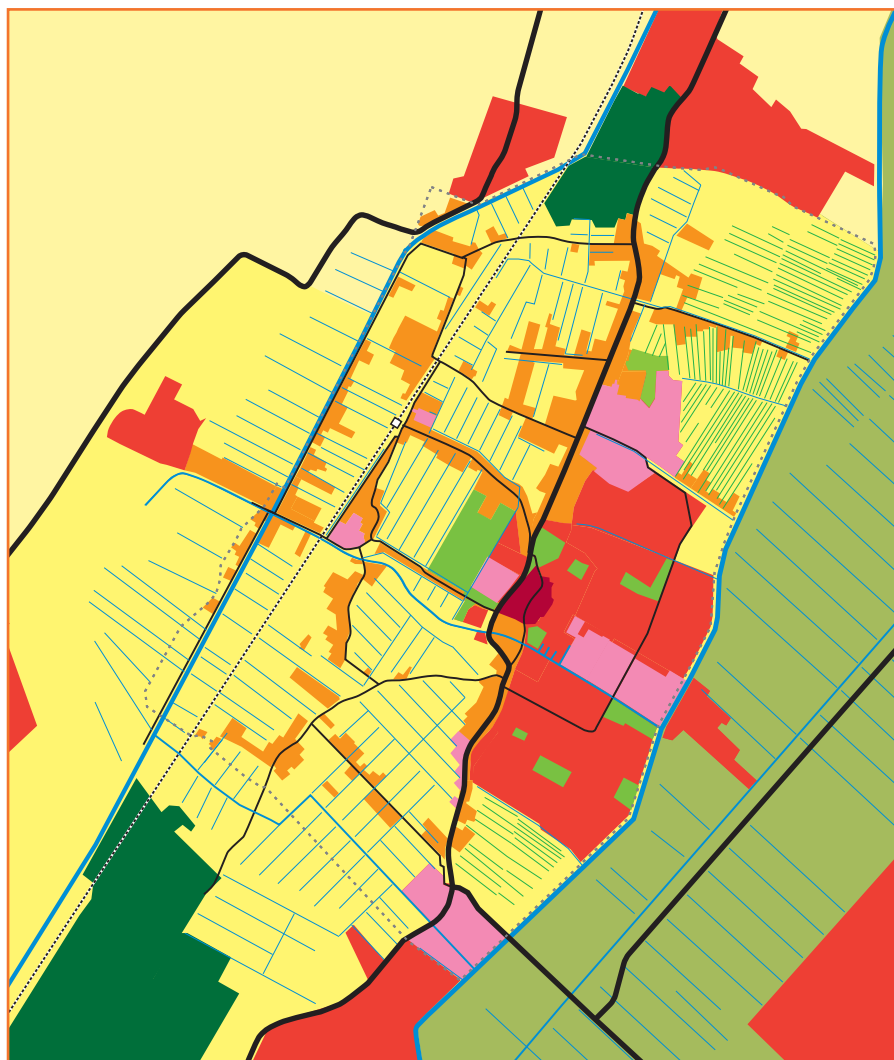
De winkelvestigingen en andere dorpsvoorzieningen zijn in principe op hun oorspronkelijke plaats gebleven, in het oude dorpscentrum aan de Hoofdstraat. Het winkelaanbod in de dagelijkse goederen is sterk geconcentreerd in het centrum. Ook het aanbod in duurzame en overige goederen (met uit-

zondering van tuincentra) is grotendeels in het centrum geconcentreerd. Het grote voordeel van de concentratie is dat deze de aantrekkelijkheid van het centrum verhoogt, het nadeel is dat de afstand tot de dagelijkse goederen voor veel mensen relatief groot is.

Er is de laatste jaren een proces van centrumvernieuwing ingezet. Hillegom ondervindt veel concurrentie van omliggende koopcentra en Hillegommers hebben niet uitsluitend koopkrachtbinding met hun eigen centrum. Een ander probleem is dat er kleinschalige lokale winkels verdwijnen. Hillegom kenmerkt zich wel door weinig grootschalige ketens.

Rondom het dorpsgebied ligt het buitengebied van Hillegom. In het buitengebied zijn twee bedrijfstakken van betekenis. Dit zijn de bollen-, bloemen- en vaste plantenteelt (op de zandgronden ten westen van het dorp) en de melkveehouderij (in de veenweidegebieden ten zuiden en noorden van het dorp).

Net als in de rest van de Duin- en Bollenstreek is in Hillegom sprake van een hoog percentage handelsbedrijven, dat ook voor een belangrijk deel in de werkgelegenheid voorziet. Het aandeel agrarische bedrijven in de gemeente is laag. Ruimtelijk heeft deze economische structuur duidelijk zijn weerslag gehad. Door een tekort aan aanbod van bedrijfsgronden op collectieve bedrijventerreinen enerzijds en een (relatief goedkoop) aanbod van voormalige agrarische bedrijfsbebouwing in het landelijk gebied anderzijds zijn op

Funcities

- Woonbebouwing
- Lintbebouwing (inclusief woonbebouwing)
- Bedrijven
- Centrum
- Groenvoorziening
- Bos
- Greenport Duin- en Bollenstreek

veel plaatsen in het landelijk gebied handelsbedrijven gevestigd, met een concentratie bij de Hyacintenlaan en de Pastoorslaan.

Hillegom heeft een relatief kleine actieve beroepsbevolking waardoor Hillegom afhankelijk is van arbeidsaanbod in de regio. Dit wordt versterkt door de scheve bevolkingsopbouw. Bedrijvigheid op bedrijventerreinen is de bannenmotor van Hillegom.

De wegenstructuur van Hillegom kenmerkt zich door een noord-zuid as, de N208. Deze weg is de hoofdroute van Hillegom. Van de auto's op de weg is ongeveer 80% bestemmingsverkeer. Daarnaast is er ook erg veel vrachtverkeer op de weg. Het lokale vrachtverkeer is met name gericht op bedrijfsactiviteiten in het gebied, maar daarbij is er, voor een weg langs de dorpskern, ook nog veel doorgaand vrachtverkeer. De N208 is hiermee een druk bezochte route. In het zuidelijke deel binnen Hillegom ontstaan hierdoor capaciteit- en leefbaarheidproblemen.

Ten oosten van de gemeente ligt de N205 en ten westen ligt de N206. Alleen de wegen lopen van noord naar zuid. De N207 aan de zuidkant van de gemeente dient als directe verbinding tussen de N208 en de A4 / A44.

De wegenstructuur van Hillegom wordt verder gekenmerkt door een gebrek aan alternatieve routes, die zouden kunnen bijdragen aan ontlasting van de N208. De hoofdwegenstructuur is namelijk vrijwel uitsluitend noord-zuid georiënteerd. Voor de oost-west relatie worden wegen gebruikt die van

een lagere orde zijn, zoals de Wilhelminalaan / Beeklaan en de Pastoorslaan. Oost-west verbindingen tussen de N205 en N206 ontbreken, maar zouden wel een oplossing kunnen bieden voor het terugdringen van de intensiteit op de N208 en op andere wegen die nu onevenredig zwaar worden belast.

Per 1 januari 2008 had Hillegom 20.351 inwoners en 8.538 woningen. In Hillegom zijn 1.285 bedrijven gevestigd en er zijn 5.399 arbeidsplaatsen.

Gebruik van het landschap

- Bollenteelt
- Veehouderij
- Glastuinbouw

4. Landschap

4.1 Het karakter en gebruik van het landschap

Het landschap rondom het dorp Hillegom bestaat uit drie verschillende landschapstypen.

1. Het grootste deel wordt gevormd door de afgegraven zandgronden, waarop bollenteelt plaatsvindt. Dit gebied ligt vrijwel geheel ten westen van de N208.
2. Ten noorden en zuiden van de kern (en ten oosten van de N208) bevindt zich het tweede landschapstype, de veenweidepolders, die in gebruik zijn als extensieve veehouderijgebieden.
3. Het derde landschapstype wordt gevormd door een klein loofbosgebied dat tegen Bennebroek aan ligt. Dit is het Hillegomse deel van het vroegere psychiatrische ziekenhuis Vogelenzang.

Zandgronden

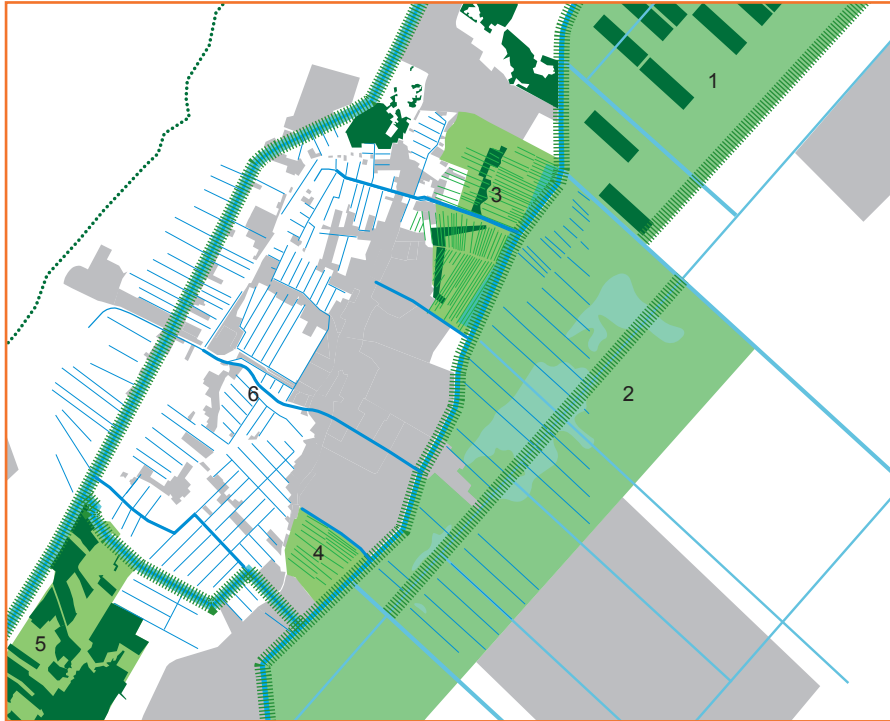
In algemene zin wordt het karakter van dit landschap bepaald door:

- » de openheid (op sommige plaatsen sterker dan op andere);
- » uitgestrekte bollenvelden;
- » vergezichten op gebouwde elementen (zoals kerktorens) of landschap-

pelijke elementen, zoals de bosrand bij Vogelenzang of de Keukenhof);

- » doorzichten vanaf de weg op de achtergelegen bollenvelden (bijvoorbeeld in het gebied rond Veenenburg of vanaf de Wilhelminalaan op De Zanderij);
- » de ritmiek van de vaarten;
- » verhoogde wegen die de diepte van de afgravingen laten zien;
- » traditionele bollenschuren;
- » hagen als windsingels.

Het aanzien van de zandgronden is aan verandering onderhevig, onder meer door het bijplaatsen van ondersteunend glas en moderne schuren en andere bedrijfsopstallen, en door functieverlies gevolgd door sloop van de (traditionele) bollenschuren. Het gebied dreigt geleidelijk dicht te slibben met schuren en ondersteunend glas om de bedrijfsvoering te waarborgen. Tegelijkertijd staat het totale bollenareaal onder druk. Ook neemt de aantrekkelijkheid van het landschap geleidelijk af door minder openheid, door een afname van beplantingen waardoor soms een kale en barre uitstraling ontstaat, door verdichtingen in linten waardoor het zicht op het achterliggende bollenlandschap verloren gaat en daarmee de recreatieve aantrekkingskracht afneemt. Tenslotte dreigt een verlies van het streekeigen karakter door het vervangen van traditionele bollenschuren door prefab schuren.

Groen - blauwe raamwerk

1. Bosrijke westflank Haarlemmermeer (uit: 'Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek, Natuur en Recreatie')
2. Waterrijke westflank Haarlemmermeer (uit: 'Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek, Natuur en Recreatie')
3. Openluchtrecreatie of stedelijk groen (uit: 'Streekplan Zuid-Holland West'), uitwerking Haarlemmermeer Groen
4. Agrarisch gebied plus (uit: 'Streekplan Zuid-Holland West')
5. Natuurdoeleinden en agrarische doeleinden (grondgebonden veehouderij)(uit: 'Bestemmingsplan Landelijk gebied Lisse')
6. Watergangen in verbinding met boezemwater

- Bos
- Groene of ecologische verbinding (uit: 'Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek, Natuur en Recreatie' en 'Provinciale ecologische hoofdstructuur')
- Hydrologische bufferzone (uit: 'Streekplan Zuid-Holland West')
- Landschappelijk raamwerk Haarlemmermeer (uit: 'Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer - Bollenstreek, Natuur en Recreatie')

Veenweidepolders

Er zijn drie veenweidegebieden in Hillegom, van noord naar zuid zijn dit:

- » de Oosteinderpolder
- » de Vosse- en Weerlanerpolder
- » de Elsbroekerpolder.

De Oosteinderpolder en de Vosse- en Weerlanerpolder kennen een open rand aan de zijde van de Haarlemmermeer. De overige randen worden gedomineerd door bedrijven en kassen in een los verband. In de Oosteinderpolder zitten verschillende voormalige agrarische bedrijven die de laatste tien jaar zijn veranderd in andere, niet-agrarische bedrijven (zoals een pallet-handel en veevoederbedrijf), omdat de oude agrarische functie niet langer rendabel was. De polders worden doorsneden door talrijke sloten, waardoor ze een fijn kavelpatroon hebben. De polders zijn van grote betekenis als weidevogelgebied.

De Elsbroekerpolder is een klein veenweidegebied dat is ingeklemd door wegen, bebouwing en de ringvaart. De rand is open aan de Haarlemmermeerzijde, en aan de westzijde bevindt zich een dichte lintbebouwing. De polder is in gebruik als extensief veehouderijgebied (grasland).

Ook de Elsbroekerpolder wordt doorsneden door talrijke sloten. Het is een belangrijk broedgebied voor vogels.

Loofbos

Het gebied De Geestgronden is het Hillegomse deel van het vroegere psychiatrische ziekenhuis Vogelenzang.

4.2 Landschappelijk raamwerk

Groen-blauwe raamwerk

Het groen-blauwe raamwerk vormt een aaneenschakeling van cultuurhistorisch waardevol landschap, recreatiegebieden, bossen, parken, natuur, water en groene en ecologische verbindingen.

Voor Hillegom zijn binnen het groen-blauwe raamwerk drie groene of ecologische verbindingen van belang. Dit zijn de zone van de Leidsevaart, de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder en een verbinding tussen die twee zones aan de zuidzijde van de gemeente (voor een belangrijk deel valt deze laatste verbinding op het grondgebied van de gemeente Lisse). De zones van de vaarten liggen min of meer evenwijdig aan de kustlijn en benadrukken daarmee de hoofdrichting van het landschap.

De Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder en de 350 jaar oude Leidsevaart zijn aangewezen als ecologische verbinding. Hier liggen kansen voor de versterking van de (watergebonden) natuur. Langs het hele traject van de trekvaart (dus ook buiten Hillegom) wordt bovendien gezocht naar mogelijkheden om water te bufferen; dit is van belang voor een goede waterhuishouding in de Bollenstreek.

Aan de zijde van de ringvaart liggen enkele waardevolle agrarische veenweidegebieden. In het Haarlemmermeer Groenplan is een inrichtingsprogramma opgesteld voor de Oosteinderpolder en de Vosse- en Weerlanerpolder. Hierin is een moerasachtige zone langs de ringvaart geprojecteerd. Het middegebied blijft open, waarbij het agrarisch gebruik is gericht op weidevogelbeheer. Waar het open gebied botst met bebouwing en tuinbouw wordt het gebied als coulisselandschap ingericht met bosjes en ruige graslanden. De polders kunnen een belangrijke rol gaan spelen als recreatief uitlooph gebied. Daarvoor is het nodig dat ze beter worden ontsloten door de aanleg van voet- en fietspaden tussen Hillegom en Bennebroek. Ook een vaarroute zal bijdragen aan verhoging van de recreatieve waarde.

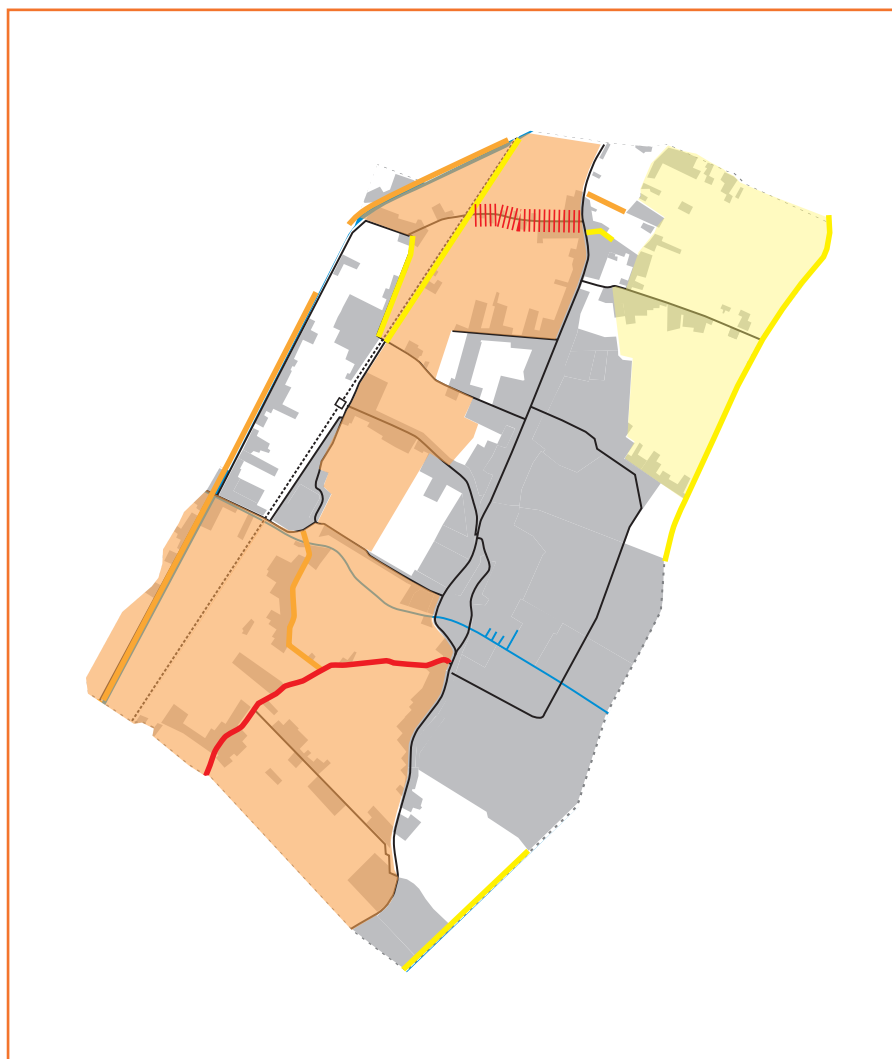
De Elsbroekerpolder is ook een agrarisch gebied waarin het gebruik is gericht op weidevogelbeheer.

Binnen het bebouwde gebied zijn de watergangen die in verbinding staan met het boezemwater belangrijke dragers van de ruimtelijke en landschapelijke structuur. De belangrijkste is de Hillegommerbeek. Buiten de dorpskern krijgt deze Oude Beek een belangrijkere ecologische functie en gaat een grotere rol spelen in het versterken van de relatie tussen het buitengebied en de bebouwde kom. Ook binnen de bebouwde kom kan water een belangrijke verbindende rol spelen, door water en groen meer op elkaar af te stemmen en ontbrekende schakels aan te leggen. Door op bepaalde plekken natuurvriendelijke oevers in te richten krijgt de leefomgeving extra kwaliteit.

De claim voor natte infrastructuur vinden wij belangrijk. De Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) zijn belangrijke beleidskaders voor de toekomst. Door water nadrukkelijker aandacht te geven in het (bouwplan) proces denken wij te kunnen zorgen voor:

- waterkwaliteit: gezond water en verbeterde kwaliteit van de leefomgeving (KRW taken)

- waterkwantiteit: maatregelen in het kader van veiligheid en wateroverlast (NBW taken).

Cultuurhistorische waarden landschappen

(uit: 'Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland regio Duin en Bollenstreek')

Historisch - landschappelijke vlakken

- Waarde hoog
- Waarde redelijk hoog

Historisch - landschappelijke lijnen

- Waarde zeer hoog
- Waarde hoog
- Waarde redelijk hoog

Overig

- Landschappelijke contrastzone, waarde zeer hoog

4.3 Waardering van het landschap

Het landschap van Hillegom is door verschillende instanties en vanuit verschillende invalshoeken gewaardeerd. Zo is gekeken naar de cultuurhistorische waarden en naar de landschappelijke en natuurwaarden van het landschap.

Cultuurhistorische waarden

Op provinciaal niveau is een cultuurhistorische waardering uitgevoerd. De kaartenserie Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland (CHS) biedt een overzicht in hoofdlijnen van het cultureel erfgoed van de provincie. Daartoe zijn de belangrijkste archeologische, historisch-landschappelijke en historisch-stedenbouwkundige structuren, patronen en terreinen op kaart gezet en gewaardeerd. Het resultaat van de waardering is weergegeven in kaarten waarop alleen die geselecteerde kenmerken zijn weergegeven (in de vorm van vlakken, lijnen of punten) die een zeer hoge, hoge of redelijk hoge waarde hebben. Deze waarde is bepaald door een beoordeling op de waarderingscriteria:

- » gaafheid
- » samenhang/context
- » zeldzaamheid (op provinciaal niveau).

Alleen wanneer meerdere criteria uitdrukkelijk van toepassing zijn is de waarde 'zeer hoog' toegekend. De gebieden zonder kleur zijn niet per definitie zonder waarde. Hier kunnen wel degelijk cultuurwaarden voorkomen, zij het dat deze in de totale ruimtelijke structuur een bescheiden rol spelen.

Landschappen

Voor de gebieden en elementen die (nog) niet in beleid vastgelegde cultuurhistorische waarden betreffen of een monumentale status hebben, zijn vlakken, lijnen en contrastsituaties onderscheiden.

Vlakken

Grote delen van het zanderijlandschap in Hillegom hebben een hoge waardering gekregen als historisch-landschappelijk vlak. Ondanks schaalvergroting en nieuwe bollenschuren is de herkenbaarheid van dit landschap nog steeds groot. De zeldzaamheid van het nog overwegend open bollengebied draagt sterk bij aan de hoge waardestelling.

Ook het boslandschap van Vogelenzang, waarin stukken niet-afgegraven strandwallen zijn bewaard, is gewaardeerd als hoog.

Een redelijk hoge waardering is toegekend aan de Oosteinderpolder en Vosse- en Weerlanerpolder.

Lijnen

Het zanderijlandschap kent nog vrij veel karakteristieke elementen zoals zanderijvaarten, beken, oude wegen en wallen. Een aantal van de hoge wegen of dijklichamen is gewaardeerd als redelijk hoog of hoog. Bijzonder is de Veenenburgerlaan tussen Hillegom en Keukenhof. Deze is vanwege zijn gaafheid, zeldzaamheid en opvallend hoge ligging op een restant van een voormalige strandwal gewaardeerd als zeer hoog.

Cultuurhistorische waarden nederzettingen en linten

(uit: 'Cultuurhistorische Hoofdstructuur Zuid-Holland Regio Duin en Bollenstreek')

Lint, waarde hoog: structuur intact, redelijk gave bebouwing

Waarde relatie nederzetting - landschap hoog

Kern, waarde hoog: structuur intact, redelijke gave bebouwing

Kern, waarde redelijk hoog: structuur intact

Cultuurhistorisch waardevolle bollenschuren

(uit: 'Lijst Regionale Collectie Bollenschuren')

- Rijksmonument
- Gemeentelijk monument
- Lintbebouwing ensemble
- Buitengebied ensemble

Van het systeem van hoofdafwatering en kanalen zijn vooral die lijnen gewaardeerd die (nog) herkenbaar bijdragen aan de noord-zuidrichting van het strandwallenlandschap. Een bijzondere plaats daarbinnen neemt de lange 17e eeuwse trekvaart Leiden-Haarlem in; de waardering is hoog. Delen van de Ringvaart van de Haarlemmermeer zijn als lijn redelijk hoog gewaardeerd.

Contrastsituaties

De landschappelijke contrastzone tussen de oude duinen van Vogelenzang en de afgezande omgeving aan de zuidzijde is zeer hoog gewaardeerd.

Nederzettingen

Op grond van de criteria gaafheid, zeldzaamheid, en samenhang tussen bebouwing onderling en tussen bebouwing en omgeving of achterland, zijn de waarde van de Stationsweg en de waarde van de relatie van deze nederzetting met het bijbehorende open achterland beide bepaald als hoog. De waarde van het Stationsweg-lint wordt mede bepaald door de relatie met het aanliggende achterland. De structuur van het gebied is intact, de bebouwing is echter niet helemaal gaaf en het percentage monumenten is lager dan in gebieden die als zeer hoog zijn gewaardeerd. Hier en daar is bestaande bebouwing vervangen door nieuwbouw.

In het stedelijke gebied zijn twee gebieden gewaardeerd als hoog (Burgenmeester van Nispenpark) respectievelijk redelijk hoog (gemeentehuis

en omgeving). Ook hier gaat het om samenhang, structuur en waardevolle bebouwing. Hoe groter de verstoringen (sloop, detonerende nieuwbouw, verstoorde parcellering, rooilijnverlegging, verkeersdoorbraken) hoe lager de waardering.

Door het gekozen regionale schaalniveau zijn individuele monumenten en andere objecten niet op de CHS kaarten aangegeven. Op bijgevoegde kaart hebben we ervoor gekozen om de karakteristieke cultuurhistorisch waardevolle bollenschuren in het buitengebied wel aan te geven, zodat een compleet beeld van de cultuurhistorische waarden in het landschap rond het dorp ontstaat.

Archeologie

In Hillegom zijn geen gebieden of terreinen met bekende archeologische waarden (zoals archeologische monumenten). Wel zijn enkele vindplaatsen bekend. Voor het hele gemeentelijke grondgebied geldt in de CHS een redelijk tot grote of zelfs een zeer grote kans op archeologische sporen. In de archeologische beleidskaart van Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout wordt die verwachting genuanceerd. Voor de voormalige strandwallen (globaal de zone gelegen tussen de N208 en de Eerste, Tweede en Derde Loosterweg) geldt een middelmatige of hoge archeologische verwachting, voor de strandvlakten (de zones ten oosten van de N208 en ten westen van de Eerste, Tweede en Derde Loosterweg) een lage verwachting.

Waarden natuur en landschap

(uit: 'Regiovisie Groen, Water en Landschap, Duin en Bollenstreek', 2006)

- Natuurgebieden en landgoederen met bijzondere natuurwaarden
- Cultuurlandschap met hoge natuurwaarden
- Cultuurlandschap met bollen gerelateerde natuurwaarden

Landschappelijke en natuurwaarden

In het kader van de Regiovisie Groen, Water en Landschap Duin- en Bollenstreek van oktober 2006 hebben natuur- en milieuorganisaties (Milieu Overleg Duin- en Bollenstreek, Stichting Duinbehoud) op een kaart aangegeven waar voor hen de prioritaire doelen liggen, waar kansen voor de toekomst liggen en waar speelruimte aanwezig is voor het realiseren van andere doelen. Doel van deze kaart is om aan te geven waar de grote waarden liggen op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie en waar eventueel speelruimte ligt voor compensatie van bollengrond, uitplaatsing van bedrijven, schuren en kassen, de bouw van woningen of de compensatie van natuur.

In de gebieden met een kleurvlak moet het beleid zijn gericht op wezenlijke kwaliteitsverbetering van natuur en/of landschap.

De gebieden zonder kleurvlak zijn niet vogelvrij, maar bieden wel speelruimte voor het realiseren van toekomstige ontwikkelingen op het gebied van wonen, werken, recreëren en natuur. Uitgangspunt moet daarbij zijn, dat een functieverandering in de niet-gekleurde gebieden wordt gecombineerd door een kwaliteitsverbetering in de gekleurde gebieden.

In *rood* aangegeven is het cultuurlandschap met bollen gerelateerde natuurwaarden.

De actie is hier gericht op:

- » waarborgen en versterken van de openheid
- » realisatie van erfbeplantingen en ecologische oevers
- » (groene) inkleding van bedrijfsgebouwen
- » herstel van heggen en hagen.

In *blauw* aangegeven is het cultuurlandschap met hoge natuurwaarden. Vooral weidevogels zijn hier van belang.

De actie is hier gericht op:

- » waarborgen en versterken van de openheid
- » afsluiten van beheersovereenkomsten
- » reservaatvorming.

In *groen* aangegeven zijn de grotere natuurgebieden en landgoederen met bijzondere natuurwaarden.

De actie is hier gericht op:

- » versterken van de natuurkwaliteit door uitplaatsing van storende activiteiten
- » natuurherstel
- » natuurontwikkeling.

Ecologische waarden

In de Regiovisie Groen, Water en Landschap Duin- en Bollenstreek van oktober 2006 is ook een beschrijving opgenomen van de ecologische waarden die in de verschillende kleurvlakken voorkomen.

Het Bollengebied Noord kent een typisch zanderijlandschap met brede vaarten waarin zich een kenmerkende vegetatie heeft ontwikkeld. Het gebied wordt doorsneden door de hooggelegen spoorlijn. De spoorlijn is rijk aan plantensoorten die ook in de duinen voorkomen zoals Ossetong, Cypruswulfsmelk en Bitterkruid.

In het Bollengebied Zuid – over het spoor bleef de bollenteelt tot in de jaren '70 beperkt tot de kavels aan weerszijden van de Zilkerbinnenweg en de strook tussen de Leidse Trekvaart en de spoorlijn. In de jaren '70 en '80 werd al het grasland in de Zilkerpolder omgespoten tot bollenland. Het resultaat is een open bollengebied met weinig brede vaarten en sloten. Dit open bollenland is van betekenis voor Patrijs, Veldleeuwerik en Gele Kwikstaart. Ook worden hier soms kwartels waargenomen.

Het Bollengebied Zuid - Veenenburgerlaan is een uitgestrekt open bollengebied in een fraai zanderijlandschap waarin de hooggelegen wegen het oorspronkelijke niveau van de oude duinen aangeven. Een bijzonder element vormt de zone van de Oude Beek. Het gebied is opvallend rijk aan broed-

vogels van het open veld zoals Patrijs, Gele Kwikstaart en Veldleeuwerik. Bovendien is hier vrijwel jaarlijks een kleine kolonie Visdieven aanwezig. De zanderijvaarten zijn rijk begroeid met Watergentiaan. Langs de Veenenburgerlaan zijn nog restanten van de vroegere duinvegetatie aanwezig (onder andere Adelaarsvaren, Dauwbraam, Bitterkruid).

De Oosteinderpolder en Vosse- en Weerlanerpolder zijn graslandgebieden die worden doorsneden door talrijke sloten. De gebieden zijn van grote betekenis als weidevogelgebied door het veelvuldig voorkomen van Rode Lijstsoorten, zoals Grutto, Tureluur en Slobeend.

De Elsbroekerpolder is een klein veenweidegebied dat wordt doorsneden door talrijke sloten. Het is een belangrijk broedgebied voor vogels van de Rode Lijst zoals Grutto, Tureluur, Slobeend en Patrijs.

Het gebied De Geestgronden tenslotte vormt een fraai loofbos, dat soorten als Glanskop en Groene Specht herbergt. Ook groeien hier verschillende soorten stinzenplanten.

Toekomstbeeld landschap

Voor Hillegom zijn binnen het groen-blauwe raamwerk drie groene of ecologische verbindingen van belang. Dit zijn de zone van de Leidsevaart, de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder en een verbinding tussen die twee zones aan de zuidzijde van de gemeente (voor een belangrijk deel valt deze laatste verbinding op het grondgebied van de gemeente Lisse).

De Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder en de 350 jaar oude Leidsevaart zijn aangewezen als ecologische verbinding. Hier liggen kansen voor de versterking van de (watergebonden) natuur.

In het Haarlemmermeer Groenplan is een inrichtingsprogramma opgesteld voor de Oosteinderpolder en de Vosse- en Weerlanerpolder. Hierin is een moerasachtige zone langs de ringvaart geprojecteerd. Het middengebied blijft open, waarbij het agrarisch gebruik is gericht op weidevogelbeheer. Waar het open gebied botst met bebouwing en tuinbouw wordt het gebied als coulisselandschap ingericht met bosjes en ruige graslanden. De polders kunnen een belangrijke rol gaan spelen als recreatief uitloopgebied. Daarvoor is het nodig dat ze beter worden ontsloten door de aanleg van voet- en fietspaden tussen Hillegom en Bennebroek. Ook een vaarroute zal bijdragen aan verhoging van de recreatieve waarde.

De Elsbroekerpolder is ook een agrarisch gebied waarin het gebruik blijvend is gericht op weidevogelbeheer.

Binnen het bebouwde gebied zijn de watergangen die in verbinding staan met het boezemwater belangrijke dragers van de ruimtelijke en landschappelijke structuur. De belangrijkste is de Hillegommerbeek. Buiten de dorpskern krijgt deze Oude Beek een belangrijkere ecologische functie en gaat een grotere rol spelen in het versterken van de relatie tussen het buitengebied en de bebouwde kom. Op enkele plekken in het bebouwde gebied is er een gebrek aan een goede verbinding tussen watergangen. Dit is wel nodig om regenwater beter te kunnen opvangen en het watersysteem te verbeteren. Hiervoor zijn de kansen die ruimtelijke ontwikkelingen bieden belangrijk. Om de beleving en aantrekkelijkheid van het water te vergroten zet Hillegom ook op plekken in de kern in op natuurvriendelijke oevers. Door voldoende en schoon water willen we ook de kwaliteit van de leefomgeving opwaarderen. Dit willen we versterken door water en groen meer op elkaar af te stemmen. De afzonderlijke groen/water gebieden willen we meer met elkaar gaan verbinden en een integraal onderdeel maken van de openbare ruimte. Aaneengesloten voetpaden kunnen dan worden gerealiseerd.

5. Bollengebied

Voor de Bollenstreek is het beleid de afgelopen 10 jaar gericht op behoud en versterking van het bollengebied met zijn karakteristieke openheid. Afspraken hierover zijn vastgelegd in het Pact van Teylingen. In de afgelopen periode is een intensieve discussie gevoerd in de regio over de toekomst van de bollenstreek. De bollenstreek is door het Rijk aangewezen als Greenport. De Greenport Duin- en Bollenstreek maakt deel uit van de vijf Nederlandse greenports. In de greenports heeft de ontwikkeling van de tuinbouw en de daaraan verbonden kennisinstellingen, logistieke en dienstverlenende bedrijvigheid geleid tot een zeer sterke internationale concurrentiepositie.

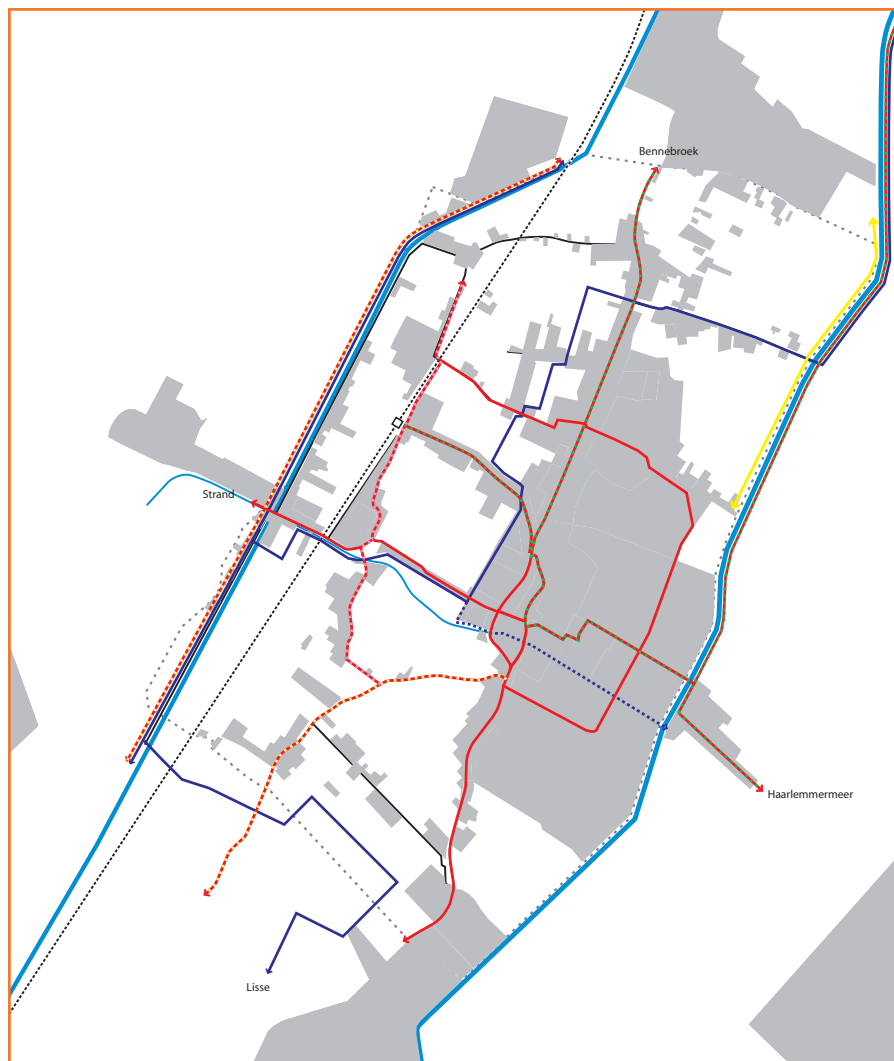
De Greenport Duin- en Bollenstreek staat aan de vooravond van een ingrijpende beleidswijziging.

De oorspronkelijke doelen veranderen niet:

- » behoud en versterking van het bollengebied met zijn karakteristieke openheid
- » vitaal houden van de bedrijvigheid
- » verbetering van de kwaliteit van het landschap, niet alleen visueel, maar ook op het gebied van waterhuishouding en de toeristische kwaliteiten.

In de afgelopen periode zijn deze doelen vooral nagestreefd door aantasting van het bollengebied met alle macht tegen te gaan. De oppervlakte bollengrond is op deze manier op effectieve wijze beschermd. Maar de keerzijde van de medaille is dat de ondernemers beperkt zijn in hun groeiambities. Zeker toen in 2006 het agrarisch bedrijventerrein aan de Pastoorslaan onhaalbaar bleek te zijn. Met name de agrarische handel- en exportbedrijven zijn in de knel geraakt. Ook deze bedrijven hebben een belangrijke rol in het bollencomplex en moeten wij ontwikkelingsruimte bieden.

De 6 bollengemeenten hebben gewerkt aan gezamenlijk nieuw beleid voor hun buitengebied: de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). De vaststellingsprocedure van de ISG moet nog doorlopen worden. Ter uitvoering richten de gemeenten op 1 januari 2009 gezamenlijk de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) op. Duidelijk is dat de kracht van de Greenport Duin- en Bollenstreek de specifieke combinatie van hoogwaardige kennis, productie en handel is. De vitaliteit van het bollencomplex moet worden versterkt, tegelijkertijd moet de kwaliteit van het landschap worden verbeterd, niet alleen visueel maar ook op het gebied van waterhuishouding en de toeristische kwaliteiten. Ook de aanwezigheid van voldoende tijdelijke arbeidsmigranten (Tamoe's) is belangrijk voor de streek. Huisvesting van tijdelijke arbeidskrachten is daarmee een belangrijk aandachtspunt.

Belangrijke fietsroutes (bestaand en geprojecteerd)

- Bestaande fietsroute
- - - Geprojecteerde fietsroute (uit: Regiovisie)
- - - Interlokaal fietspad (uit: Groenbeleidsplan)
- - - Stedelijk fietspad (uit: Groenbeleidsplan)
- Fietspad (uit: Bestemmingsplan Hillegom - Bennebroek)
- Kanoroute (aanwezig)
- . . . Kanoroute (geprojecteerd)

De economische kracht van het bollencomplex zit in de aanwezigheid en onderlinge verbondenheid van alle schakels in de productieketen. Het is de verwachting dat het aantal bollenbedrijven (zowel de grondgebonden bedrijven als de nevenbedrijven) de komende tijd met meer dan de helft zal afnemen. Ongeveer tweederde van de overblijvers zal willen investeren in gespecialiseerde productie en producten terwijl circa eenderde zal willen doorgroeien naar een grootschalig productiebedrijf. Voor de toekomst van de Greenport Duin- en Bollenstreek is het nodig dat deze uitbreidingsclaims kunnen worden gehonoreerd, mits gezorgd wordt voor een goede inpassing in het landschap.

Daarnaast bieden de stoppende bedrijven kansen om het landschap te verbeteren. Het moet worden voorkomen dat leegkomende bedrijfsgebouwen in verval raken en dat er zomaar overal bedrijfsuitbreidingen verrijzen. In de discussie over de Greenport staat daarom het tegengaan van verrommeling van het landschap centraal.

De openheid van het bollenlandschap in Hillegom staat, net als elders in de regio, onder druk. Vooral in het noordelijke deel (grotendeels het gebied ten noorden van de Beeklaan-Wilhelminalaan) is sprake van een sterke versnippering (verrommeling) als gevolg van de verspreide bebouwing. Tussen de spoorlijn en de Leidsevaart (ten noorden van de Kalkovenbrug) is ten gevolge van de vele kassen nauwelijks nog sprake van openheid. Het zuidelijke deel van het bollenlandschap is wel relatief open.

Toekomstbeeld bollengebied

Versterken Greenport

Een vitale economie in een vitaal landschap is de ambitie van de bollenstreek. In het bollengebied moeten we inzetten op versterking van het bollencomplex van handel en export, de teelt van bijzondere bolgewassen/vaste planten en bloemen, kennisontwikkeling en innovaties, bollentoerisme en versterking van het landschap. Door samenwerking van de 6 bollengemeenten in de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) gaan we deze doelen bereiken.

Verrommeling tegengaan

In de gebieden die nu nog een grote openheid bezitten, zal zeer terughoudend worden omgegaan met het toestaan van nieuwe bebouwing. Dat geldt niet alleen in het gebied zelf, maar ook langs de randen/wegen van waaraf de openheid wordt waargenomen. In de meer versnipperde gebieden zal de verrommeling actief worden bestreden om het landschap kwalitatief te verbeteren. Kassen worden uitgeplaatst, vervallen schuren en verwaarloosde bedrijven worden aangepakt.

Ecologische en landschappelijke waarden vergroten

In het hele bollengebied worden landschapselementen als dijken, bermen en oevers verder ontwikkeld tot ecologische verbindingzones. De landschap-

pelijke waarde wordt versterkt door het aanbrengen van houtwalbeplantingen, vooral langs de noord-zuid lopende wegen om deze landschapsrichting te accentueren.

In het bollengebied van Hillegom wordt het landschapsbeleid gericht op:

- » het waarborgen en versterken van de openheid;
- » realisatie van erfbeplantingen en ecologische oevers;
- » herstel van heggen en hagen.

Toeristisch-recreatieve waarde vergroten

De toeristisch-recreatieve waarde wordt vergroot door een betere ontsluiting voor voetgangers en fietsers, maar ook door vaarroutes (voor kano's en andere kleine vaartuigen). De verbindingen vanuit het dorp naar buiten toe krijgen prioriteit.

Behoud van cultuurhistorisch waardevolle bollenschuren

Bijzondere aandacht wordt gegeven aan het behoud van die bollenschuren die cultuurhistorisch waardevol zijn. Duurzaam behoud is moeilijk, maar het meest waarschijnlijk als een schuur een (nieuwe) functie krijgt. Hierbij kan worden gedacht aan een commerciële functie, maar ook een recreatieve functie is denkbaar (kamperen bij de bollenboer, bed and breakfast) of een woonfunctie, of zelfs een sociaal-maatschappelijke functie. Door een zorgvuldig herbestemmingsbeleid wordt geprobeerd waardevolle schuren te beschermen en behouden voor de toekomst.

6. Wonen

In de gemeentelijke structuurschets uit 1995 sprak de gemeenteraad de ambitie uit om te groeien naar 23.000 inwoners. Groei naar 23.000 inwoners moet vóór 2020 worden gerealiseerd. Zowel demografisch als sociaal dient er een evenwichtige samenstelling van de bevolking behouden dan wel bereikt te worden binnen de tijdshorizon van de structuurvisie. Er moet worden gewerkt aan een groot en divers genoeg inwonertal voor het in stand houden van de diversiteit van voorzieningen, voor ouderen en voor jongeren.

Dat vraagt voldoende nieuwbouw, voldoende differentiatie in de nieuwbouw en aandacht voor de mogelijkheden van doorstroming.

Per 1 januari 2008 had Hillegom 20.351 inwoners en 8.538 woningen (bron: CBS). Dit betekent een gemiddelde woningbezetting van 2,38 inwoner per woning.

Groeien naar 23.000 inwoners in 2020 betekent een toename van 2.649 inwoners ten opzichte van 1 januari 2008. Bij een gelijkblijvende woningbezetting zou dit overeenkomen met een toename van ruim 1.100 woningen. Er is echter al jaren sprake van een langzaam voortschrijdende afname van de gemiddelde woningbezetting, dat is een landelijke tendens.

Ter illustratie de volgende gegevens:

Op 1 januari 1995 was de gemiddelde woningbezetting in Hillegom 2,54. In 2008 is de gemiddelde woningbezetting 2,38; een afname dus van 0,16 inwoner per woning in 13 jaar tijd.

Wij gaan er in deze structuurvisie van uit dat deze trend zich in de toekomst in hetzelfde tempo voortzet. De woningbezetting zal dan rond 2020 uitkomen op ongeveer 2,24 per woning. Voor de beoogde 23.000 inwoners zijn dan in totaal 10.268 woningen nodig.

Er zijn thans (per 1-1-2008) 8.538 woningen aanwezig. Om in 2020 23.000 inwoners te kunnen huisvesten zijn (bij de lagere woningbezetting) ruim 1700 nieuwe woningen nodig.

De nieuwe woningen zijn voor een belangrijk deel bedoeld voor gezinnen met jonge kinderen, jongeren en starters op de woningmarkt, die nu vaak noodgedwongen uit Hillegom moeten vertrekken omdat er geen passende woningen zijn. Ook mensen met een lager inkomen die een huurwoning zoeken, vormen een belangrijke doelgroep. Daarom zal tenminste 30% van de nieuwe woningen als bereikbare huur- en koopwoningen worden uitgevoerd.

In de structuurvisie is gekeken naar de wens om te groeien naar 23.000 inwoners én naar de opgave uit de Gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek om 1500 woningen buiten de contour te bouwen. Deze twee punten zijn als bouwstenen beschouwd voor het maken van de Structuurvisie, naast andere bouwstenen zoals beleidsvisies en ontwikkelingen in en om Hillegom. De Structuurvisie heeft als doel om vanuit alle bouwstenen te komen tot een visie voor de toekomst. De visie is geen vaststaande route voor de toekomst, maar een samenhangende gedachtengang op basis waarvan keuzes worden gemaakt.

Wanneer we de bouwstenen groei naar 23.000 inwoners en 1500 woningen buiten de contour zien als aparte bouwstenen, dan komen doelen uit de Structuurvisie onder druk: open landschap behouden, (in lijn met de Grensport) bollengronden besparen. Hillegom ziet groei als een middel om een vitaal dorp te blijven, maar deze mate van groei gaat verder dan dat.

Hillegom moet echter wel invulling geven aan de taak om 1500 woningen te bouwen. Wij hebben binnen de eigen ambitie om te groeien naar 23.000 woningen ruimte gevonden om te voldoen aan de taak 1500 woningen te bouwen. Door mogelijkheden op inbreidingslocaties optimaal te benutten kunnen wij de woningbouwopgave van 1500 woningen, die benoemd is buiten de rode contour (in een optimaal scenario) binnen de rode contour opvangen. Vanwege de onzekerheid van inbreidingslocaties reserveren we, in plaats van 1500 woningen, toch ruimte voor 500 woningen buiten de contour, op de locatie Pastoorslaan, waarbij compensatie van Bollengrond en

een goede ontsluiting voorwaarden zijn. Wanneer er bij het realiseren van nieuwbouw binnen de huidige rode contour ernstige vertraging optreedt, of wanneer dit ten bate van een goede differentiatie noodzakelijk is, dan kan ertoe worden overgegaan om de uitbreidingslocatie al eerder dan 2020 in ontwikkeling te nemen.

Bij het ontwikkelen van nieuwe locaties moet het dorpse karakter van Hillegom worden gerespecteerd en mag de benodigde open (speel)ruimte niet uit het oog verloren worden. Ook groen en water maken de leefomgeving aantrekkelijk.

De Structuurvisie wijkt op 2 punten af van de woningbouwtaak uit de Gebiedsuitwerking.

- Uitgangspunt van de Gebiedsuitwerking is dat alle 1500 woningen buiten de rode contour gebouwd worden. De Structuurvisie wil zo veel mogelijk woningen binnen de rode contour bouwen, om het open landschap te sparen. In de Structuurvisie kunt u lezen dat als alle potentiële locaties voor woningbouw optimaal benut worden, dat de taak volledig binnen de contour kan worden opgevangen. Echter, de dagelijkse realiteit laat zien dat plannen en omstandigheden wijzigen en planningen worden bijgesteld. Vandaar dat buiten de rode contour de locatie Pastoorslaan is aangewezen voor woningbouw, als er binnen de contour te weinig ruimte wordt gevonden. Rekening is gehouden met 500 van de 1500 woningen op de locatie Pastoorslaan.

- Uitgangspunt van de Gebiedsuitwerking is dat de woningen tussen 2020 en 2030 gerealiseerd worden. Tijdspad en taakstellingen zijn in de Gebiedsuitwerking tot stand gekomen vanuit het perspectief van de gehele regio "Haarlemmermeer-Bollenstreek". Op de schaal van alléén Hillegom zijn wij van mening dat (het tijdspad van) de woningbouwtaakstelling niet goed aansluit bij de natuurlijke ontwikkeling van de gemeente. Voor het evenwicht van Hillegom is het van belang om gefaseerd nieuwe huizen te bouwen. Daarom willen wij al eerder aan de woningbouwtaak beginnen. Wanneer er bij het realiseren van nieuwbouw binnen de huidige rode contour ernstige vertraging optreedt, of wanneer dit ten bate van een goede differentiatie noodzakelijk is, dan kan ertoe worden overgegaan om de uitbreidingslocatie al eerder dan 2020 in ontwikkeling te nemen.

7. Inbreidingslocaties

Op dit moment is verspreid over het dorp een groot aantal inbreidingslocaties in beeld, waarvoor plannen worden voorbereid, in procedure of al in uitvoering zijn. De totale capaciteit van deze locaties bedraagt ruim 1100 woningen.

In zijn algemeenheid geldt dat eerst de mogelijkheden van inbreiding volop moeten worden onderzocht en benut, voordat wordt overgegaan tot uitbreiding. Toch hanteren wij bij het zoeken naar nieuwe bouwlocaties in het dorp als vertrekpunt dat niet elke open plek in aanmerking komt voor bebouwing. Open plekken hebben immers hun eigen waarde. Bijvoorbeeld als ontmoetingsplaats, als groen plantsoen, als speelterrein of 'gewoon' als rustplaats in het dorp. Wij hebben onze aandacht daarom vooral gericht op plekken, die bijzondere aandacht verdienen omdat er functies zijn gevestigd die eigenlijk niet in het hedendaagse dorp thuishoren.

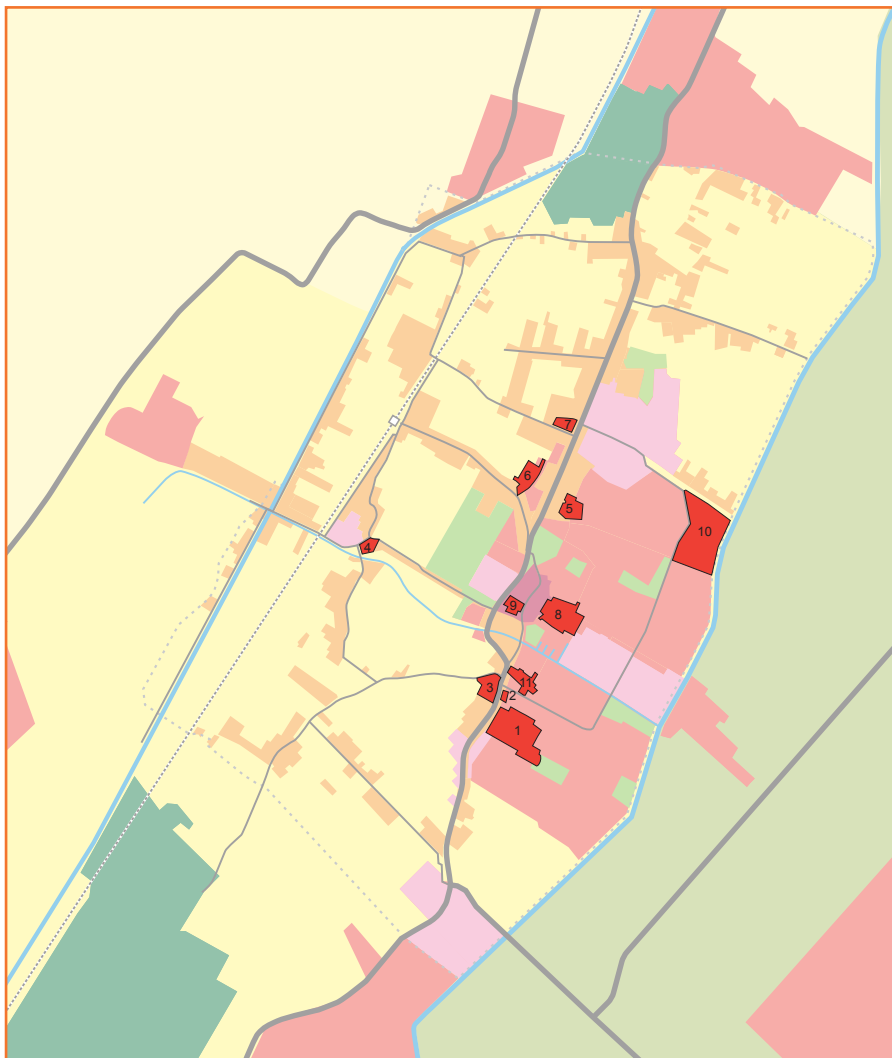
Als optionele inbreidingslocaties voor de toekomst benoemen we hier:

- » Twee transportbedrijven die niet op één van de bedrijventerreinen zijn gevestigd maar wel in de buurt van het station liggen; de locatie van het bedrijf bij de Beeklaan is heel geschikt als woningbouwlocatie, de locatie van het bedrijf bij de Stationsweg leent zich goed voor een ontwikkeling met intensieve werkgelegenheid (zoals kantoren of zakelijke dienstverlening);

- » De Betonfabriek die met zijn ligging aan de Ringvaart en Hillegomerbeek en op relatief korte afstand van het centrum een zeer aantrekkelijke woonlocatie vormt; de aantrekkingskracht kan nog verder worden vergroot door gebruik te maken van de ligging aan het water;
- » Sportpark Weerestein; door de sportvelden te verplaatsen kan ruimte worden vrijgemaakt. Vlakbij komt mogelijk ook ruimte vrij als twee transportbedrijven op vrijwillige basis verplaatsen. Het totale gebied kan dan worden omgezet naar bedrijventerrein, aansluitend op het bestaande bedrijventerrein, of naar een combinatie van wonen en werken, om een goede overgang naar Patri-monium en de Weerestein straat te kunnen maken.

Voor alle bedrijven maar vooral ook voor de Betonfabriek geldt dat een verandering naar een woonfunctie een grote verbetering zal betekenen vanuit milieuhygiënisch oogpunt.

Als – naast de zekere uitbreidingscapaciteit van ruim 1100 woningen – ook alle bovengenoemde opties beschikbaar zouden komen, dan ontstaat een totale capaciteit op inbreidingslocaties van ongeveer 1.500 – 1.600 woningen. In het benutten van inbreidingslocaties zit echter altijd een grote onzekerheid. Deze onzekerheid betreft zowel de vraag óf de locaties beschikbaar komen (en tegen welke condities) en minstens zo belangrijk, of ze tijdig beschikbaar komen. Het is daarom verstandig om niet uitsluitend op inbreiding in te zetten, maar ook de mogelijkheden van uitbreiding nader te onderzoeken.

Redenerend vanuit de gedachte van het compacte dorp, zijn er nog vier locaties die onderzocht zijn als eventuele woningbouwlocatie. Dit zijn bedrijventerrein Hillegommerbeek, sportpark Zanderij, het Draka terrein en het Ringvaartterrein.

Hillegommerbeek

Voor Hillegommerbeek geldt dat een bedrijventerrein midden in het dorp niet ideaal is. In de ideale situatie zou het terrein ergens aan de rand van het dorp liggen, maar daarvan is nu eenmaal geen sprake.

Grotere inbreidingslocaties, 11 projecten, aangegeven op de kaart

Nummer op kaart	Naam locatie	Toename aantal woningen (restcapaciteit per 01/01/2008)	Afname aantal woningen
1.	Woonzorgzone	+ 197	- 2
2.	Eishoek	+ 24	0
3.	Triangel	+ 83	- 22
4.	Van Bourgondiën	+ 27	0
5.	De Marel	+ 29	0
6.	Schoonderbeek	+ 94	- 21
7.	Hopman/Ballast Nedam	+ 45	0
8.	Goed Wonen	+ 84	- 30
9.	Henri Dunantplein Zuid	+ 70	- 3
10.	Vossepolder	+ 330	0
11.	Josefpark	+ 53	0
		+ 1036	- 78

De restcapaciteit van deze locaties per 01/01/2008 bedraagt per saldo 958 woningen.

Diverse kleinere inbreidingslocaties (≤ 20 woningen)

10 projecten, niet aangegeven op de kaart.

De restcapaciteit van deze locaties bedraagt samen 78 woningen per 01/01/2008.

Vergunde ontwikkelingen Stationsweg

4 projecten, niet aangegeven op de kaart.

De restcapaciteit van deze locaties bedraagt samen 33 woningen per 01/01/2008.

De totale restcapaciteit per 01/01/2008 bedraagt per saldo 1069 woningen.

Het terrein kan niet worden gemist als bedrijventerrein en bij een benutting voor woningbouw zou dan een ander nieuw bedrijventerrein elders moeten worden ontwikkeld. Dit is een onevenredig grote investering voor een relatief intensief gebruikt en redelijk goed draaiend bedrijventerrein, afgezet tegenover de maatschappelijke winst die hiermee valt te boeken. Deze optie hebben we daarom niet verder meegenomen. Wel zullen hier, als de kavels van de transportbedrijven vrijkomen, de mogelijkheden van woon-werk combinaties nader worden onderzocht.

Ringvaartterrein

Het Ringvaartterrein staat bekend als terrein van de betonfabriek. De betonpalenfabriek is echter verhuisd en alleen een betonmortelcentrale is nog in functie. Het terrein grenst aan bedrijventerrein Hillegommerbeek, maar ook aan twee Hillegomse woongebieden en gescheiden door de Ringvaart aan Beinsdorps woongebied. Ook hier geldt dat de ligging niet ideaal is voor een bedrijventerrein. Vanwege de beperkte ontsluitingsmogelijkheden over de Ringvaart (via de weg) vindt transport plaats door het dorp. Vanwege de centrale ligging in het dorp komt het Ringvaartterrein in beeld als woningbouwlocatie.

Sportpark Zanderij

Qua ligging zou het sportpark Zanderij in aanmerking kunnen komen voor woningbouw. Maar ook voor het sportpark is de huidige ligging erg gunstig. Het park ligt centraal en vervult een belangrijke rol in het sociale raamwerk

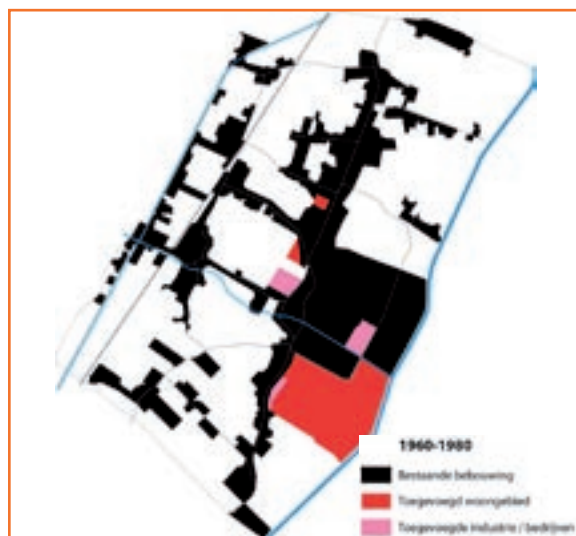
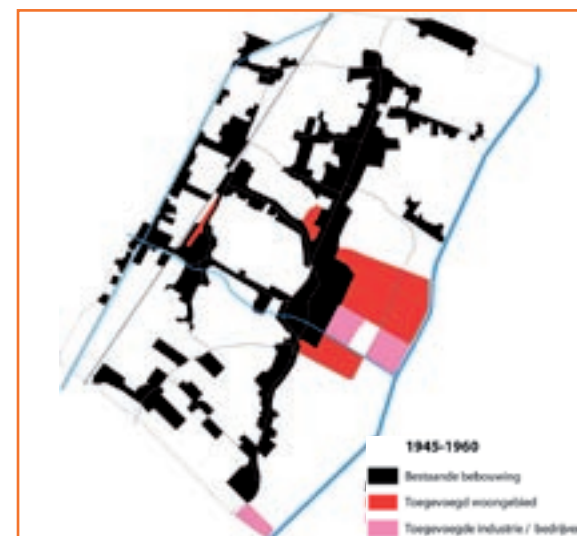
van de gemeente; sportclubs zijn belangrijke ontmoetingsplaatsen voor mensen en vormen een wezenlijk onderdeel van de dorpsgemeenschap.

Draka

Het terrein van Draka komt qua ligging, vlak tegen het oude dorp aan, zeker in aanmerking als woningbouwlocatie. Verplaatsing zou ook een grote verbetering betekenen vanuit milieuhygiënisch oogpunt. Gedwongen verplaatsing van het bedrijf vraagt echter een dermate hoge investering, dat deze optie niet haalbaar is gebleken. Toch staat de locatie wel op de kaart, als wensbeeld voor de langere termijn en voor het geval Draka op vrijwillige basis zou vertrekken.

Patrimonium

Binnen Hillegom loopt momenteel ook een discussie over de toekomst van de woonbuurt Patrimonium, die als een oorspronkelijke buurtschap aan de straatweg is gelegen. De staat van de woningen laat te wensen over, waardoor de buurt onder druk is komen te staan. Maar de buurtschap is vanuit cultuurhistorisch oogpunt gezien waardevol en de bewoners wonen graag in deze buurt; er is een hechte sociale gemeenschap gegroeid. Daarom moet worden gestreefd naar behoud van de woonbuurt voor de huidige bewoners.

8. Uitbreidingslocaties

Als we kijken naar de groei van Hillegom door de jaren heen, dan valt het volgende op.

De echte groei begint pas in de tweede helft van de 19e eeuw. In de periode 1850-1900 is de bebouwing geconcentreerd in het oude dorpscentrum, langs de Stationsweg (het station werd geopend in 1891) en langs de Beeklaan – Noorder Leidsevaart.

In de periode tot 1945 zien we een sterke toename van de bebouwing, vooral in noord-zuid richting langs de route Leidsestraat – Van den Endelaan – Weeresteinstraat – Haarlemmerstraat en nabij het centrumgebied, maar ook langs de Wilhelminalaan en Tweede en Derde Loosterweg en andere linten in het buitengebied.

In de daarop volgende periode (de jaren na de oorlog en tot 1960) vindt een sterke groei plaats, vooral aan de oostzijde van het dorp, in het gebied tussen de Olympiaweg aan de zuidzijde, de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder aan de oostzijde en de Vosselaan aan de noordzijde. In deze periode worden ook een groot deel van bedrijventerrein Hillegommerbeek en De Betonfabriek gebouwd en wordt het bedrijventerrein bij Lisse gerealiseerd. Tussen 1960 en 1980 wordt het dorp sterk in zuidelijke richting uitgebreid,

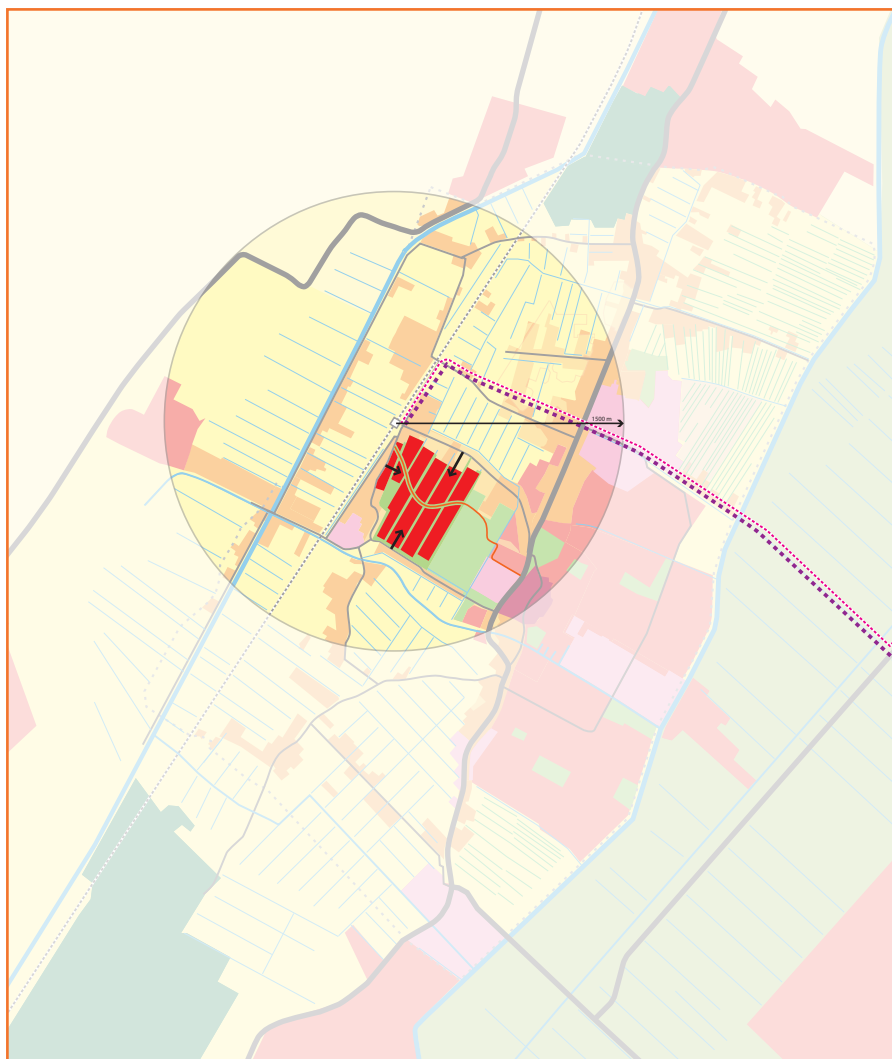
vestigt de Draka zich in Hillegom en wordt bedrijventerrein Hillegommerbeek afgerond.

De laatste 25 jaar (de periode 1980 tot 2005) is vooral het areaal bedrijventerrein sterk toegenomen. De bedrijventerreinen aan weerszijden van de Weerlaan en het terrein Hillegom Zuid bij de N207 worden gerealiseerd. De laatste grote woningbouwlocatie wordt gevonden in de Vossepolder.

Met uitzondering van de linten, is door de jaren heen steeds gekozen voor (grootschalige) woningbouwlocaties ten oosten van de N208. De N208 is altijd de scheiding geweest tussen het min of meer open bollengebied aan de westzijde en het bebouwde gebied aan de oostzijde.

Met het aanwijzen van de Vossepolder (Treslong-Oost) als de laatste grote inbreidingslocatie voor woningbouw op nu nog open terrein, is de structuur van Hillegom tussen de N208 en de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder voltooid.

Tot nu toe is Hillegom gegroeid binnen de invloedssfeer van het dorpscentrum. De maximale afstand vanaf de randen tot het dorpscentrum bedraagt nu ongeveer 1500 meter, wat overeenkomt met ongeveer 15 minuten lopen of 5-6 minuten fietsen. Objectief gezien is dit niet veel, maar voor het dorp wel de maximale afstand. Bij grotere afstanden is geen sprake meer van een gevoel van betrokkenheid op het dorpscentrum. Na gebruikmaking van de inbreidingslocaties zijn daarom ten oosten van de N208 geen substantiële grotere uitbreidingen meer mogelijk. De veenweidepolders ten noorden en

Zanderij

- Zuidtangent (indicatief tracé)
- Oost-west verbinding (indicatief tracé) (mma / Hillegommervariant)

zuiden van de kern hebben hun eigen waarde als recreatief uitloopgebied, als natuurontwikkelingsgebied, voor de extensieve veehouderij of als groene geleiding tussen de kern Hillegom en de buurkernen Bennebroek en Lisse.

Uitbreiding wordt daarom gezocht aan de westzijde van het dorp, en meer specifiek in de directe omgeving van het NS station. Dat genereert extra draagvlak voor het station, is in lijn met de Stedenbaangedachte en biedt ook nog eens mogelijkheden voor de komst van een hoogwaardige openbaar vervoerlijn, de Zuidtangent. Ook in de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek is de omgeving van het station aangegeven als meest geëigende uitbreidingslocatie.

Wanneer de uitbreiding een zekere omvang heeft en afhankelijk van de exacte locatie van de uitbreiding, liggen hier ook kansen voor het realiseren van een oost-westverbinding tussen de N205 en N206 en Zuid Tangent die niet alleen regionaal een rol spelen, maar ook lokaal een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de ontsluiting van het nieuwe woongebied en in het verbeteren van de bereikbaarheid van het bedrijventerrein aan weerszijden van de Weerlaan.

De invloedssfeer van het station is – net als die van het dorpscentrum – on-

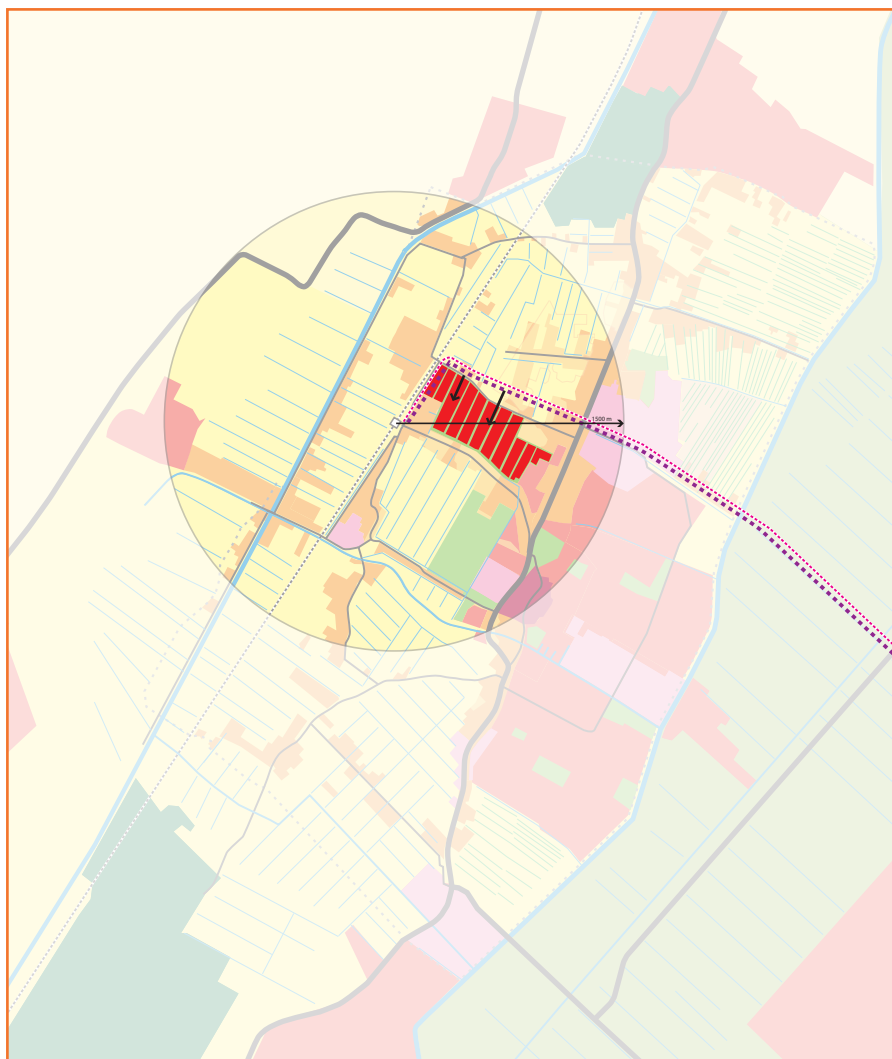
geveer 1500 m, wat overeenkomt met ongeveer 15 minuten lopen of 5-6 minuten fietsen. Binnen die invloedssfeer komen drie mogelijke locaties naar voren:

- » Zanderij (hiermee bedoelen we uitsluitend het gebied dat nu voor de bollenteelt in gebruik is, dus niet het sportpark)
- » Tussen Stationsweg en Pastoorslaan
- » Tussen spoor en vaart

Elke locatie heeft zijn eigen voor- en nadelen en specifieke kenmerken of eigenschappen, die hierna worden behandeld.

Zanderij

- » in gebruik voor de bollenteelt, goede kwaliteit hyacintengrond
- » onderdeel van de provinciale cultuurhistorische hoofdstructuur, aan gegeven als historisch-landschappelijk vlak met een waarde 'hoog'
- » de Stationsweg is in de CHS aangegeven als lint met een waarde 'hoog', de relatie tussen de bebouwing aan weerszijden en het achter liggende landschap is eveneens gewaardeerd als 'hoog'
- » groot deel van het gebied is aangemerkt als cultuurlandschap met bollen gerelateerde natuurwaarden (op basis van waardering uit Regiovisie groen, water en landschap Duin- en Bollenstreek)
- » openheid van het gebied is aangetast
- » gebied kent geen specifieke doelstelling voor wat betreft het groen-blauwe raamwerk

tussen Stationsweg en
Pastoorslaan

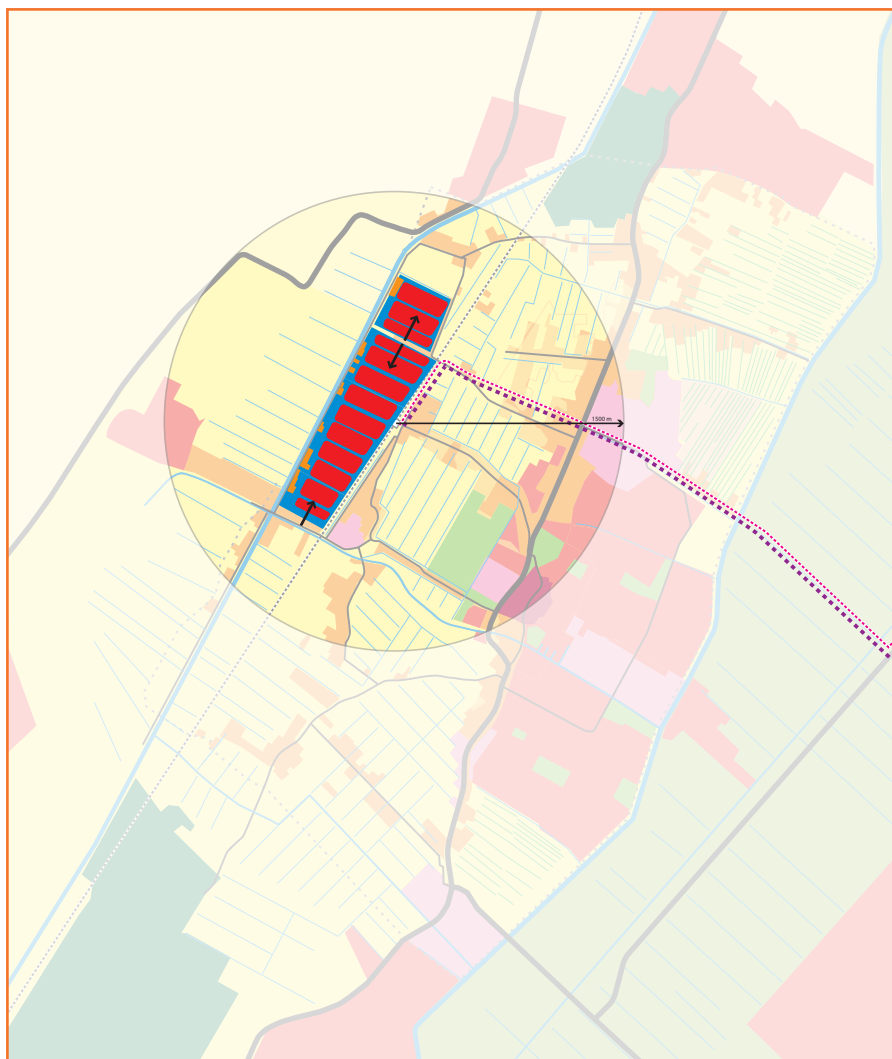
Zuidtangent (indicatief tracé)

Oost-west verbinding (indicatief
tracé) (mma / Hillegommervariant)

- » binnen de invloedssfeer van zowel het station als het dorpscentrum
- » de oost-west verbinding met het tracé mma/Hillegommervariant kan fungeren als de belangrijkste ontsluiting van dit gebied
- » door de locatie loopt een aardgastransportleiding; mogelijk levert dit beperkingen op grond van externe veiligheid

Tussen Stationsweg en Pastoorlaan

- » in gebruik voor de bollenteelt, goede kwaliteit hyacintengrond
- » onderdeel van de provinciale cultuurhistorische hoofdstructuur, aangegeven als historisch-landschappelijk vlak met een waarde 'hoog'
- » de Stationsweg is in de CHS aangegeven als lint met een waarde 'hoog', de relatie tussen de bebouwing aan weerszijden en het achterliggende landschap is eveneens gewaardeerd als 'hoog'
- » groot deel van het gebied is aangemerkt als cultuurlandschap met bollen gerelateerde natuurwaarden (op basis van waardering uit Regiovisie groen, water en landschap Duin- en Bollenstreek)
- » openheid van het gebied is aangetast
- » gebied kent geen specifieke doelstelling voor wat betreft het groen-blauwe raamwerk
- » binnen de invloedssfeer van zowel het station als het dorpscentrum
- » de oost-west verbinding met het tracé mma/Hillegommervariant kan fungeren als de belangrijkste ontsluiting van dit gebied

tussen spoor en vaart

- Zuidtangent (indicatief tracé)
- Oost-west verbinding (indicatief tracé) (mma / Hillegommervariant)

Tussen spoor en vaart

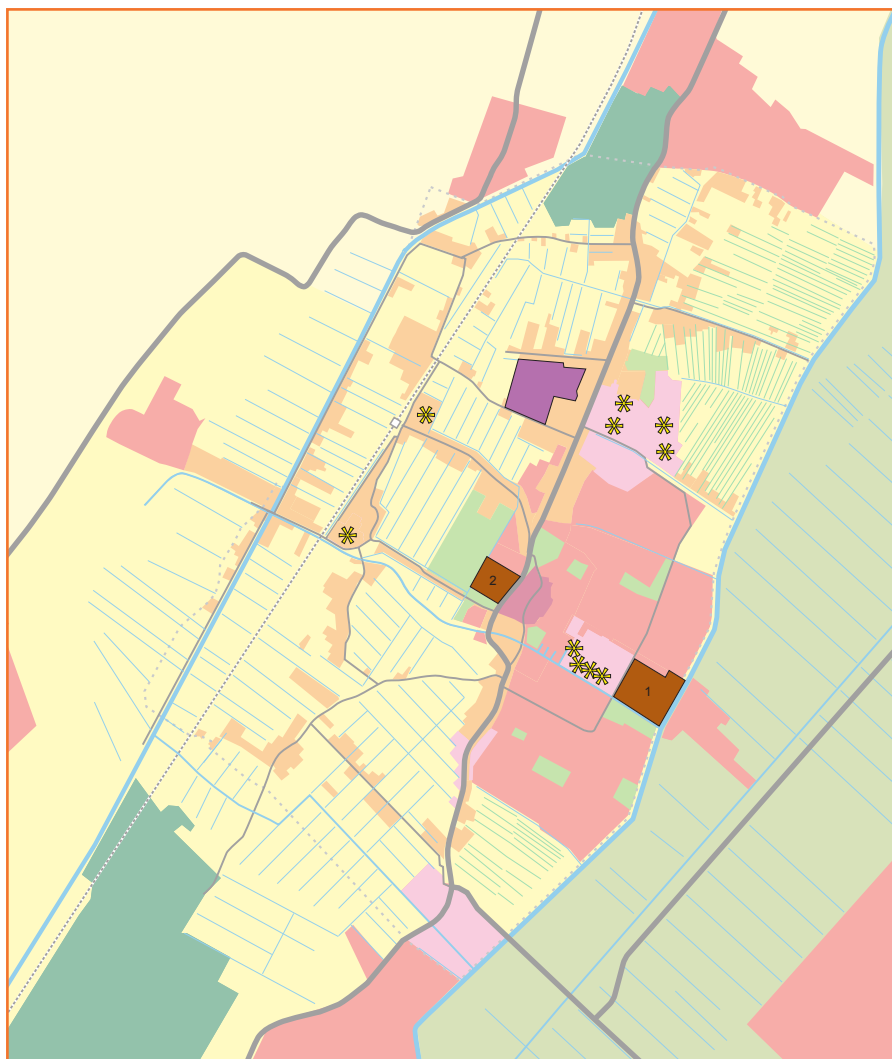
- » gecombineerd gebruik van tuinbouw (kassen) en bollenteelt, goede kwaliteit hyacintengrond
- » geen onderdeel van de provinciale cultuurhistorische hoofdstructuur; wel is de Leidsevaart aangemerkt als historisch-landschappelijke lijn met een waarde 'hoog'
- » geen bijzondere natuur- of landschapswaarden (op basis van waarde ring uit Regiovisie groen, water en landschap Duin- en Bollenstreek)
- » ten gevolge van vele kassen is nauwelijks nog sprake van openheid
- » gebied kan een rol kunnen vervullen in de waterbuffering gecombineerd met de ecologische verbinding (Leidsevaart) en de inrichting van rietlanden; hierdoor kan een woongebied met een unieke kwaliteit ontstaan
- » binnen de invloedssfeer van het station, maar grotendeels buiten die van het dorpscentrum
- » de oost-west verbinding met het tracé mma/Hillegommervariant kan fungeren als de ontsluiting van een deel van dit gebied, maar in aanvulling daarop zal de ontsluiting ook plaatsvinden vanaf de omliggende wegen
- » de locatie ligt méér dan de andere in de invloedssfeer van het spoor; mogelijk levert dit beperkingen op grond van externe veiligheid, ook zal de locatie hinder ondervinden van spoorweglawaai. Dit laatste is overigens meestal goed oplosbaar.

De drie uitbreidingslocaties zijn uitvoerig onderwerp van bespreking ge-

weest in de verschillende bijeenkomsten die hebben plaatsgevonden met bewoners, de klankbordgroep en de raadscommissie. Elke locatie heeft zijn voors en tegens. Omstandigheden kunnen in de toekomst veranderen waardoor opnieuw de balans moet worden opgemaakt. Bij de keuze van de uitleglocaties hebben verschillende afwegingen een rol gespeeld:

- » landschappelijke en cultuurhistorische waarden
- » natuurwaarden
- » sociale samenhang van het dorp
- » bereikbaarheid met auto en openbaar vervoer

Uiteindelijk is - na een uitgebreide afweging - gekozen voor de locatie tussen Stationsweg en Pastoorslaan. Deze locatie sluit (anders dan de locatie tussen spoor en vaart) aan op het compacte dorp dat Hillegom nu is en legt een fysieke verbinding tussen het dorp en het station. Dit geldt ook voor De Zanderij, maar De Zanderij heeft voor veel Hillegommers een grotere beleavings- en emotionele waarde dan de locatie Pastoorslaan. De beleavingswaarde kan versterkt worden door een parkachtige inrichting. Een heel belangrijk argument vóór de Pastoorslaan is bovendien dat de locatie goed ontsloten kan worden vanaf de nieuwe oost-west verbinding, zonder een extra druk te leggen op de al aanwezige wegen in de omgeving, zoals de Stationsweg. De nieuwe oost-westverbinding (Noordelijke Ontsluiting Greenport) is dan ook onlosmakelijk verbonden met deze uitbreidingswijk (en met de overige ontwikkelingen die zijn voorzien aan de noordkant van het dorp): zonder weg geen nieuwe wijk.

Onderzochte bedrijvenlocaties voor functiewijziging

Transportbedrijven

Overige bedrijvigheid

1. Betoncentrale
2. Draka Interfoam

9.06 ha.
4.56 ha.

Voormalig agrarisch bedrijventerrein Pastoorlaan

12.00 ha.

9. Bedrijvigheid

Als het aantal inwoners van Hillegom gaat groeien, moet de bedrijvigheid meegroeien. Bedrijvigheid op bedrijventerreinen is de banenmotor van Hillegom. In ieder geval moet daarom worden voorzien in voldoende bedrijventerrein, in een omvang die past bij de nieuwe bevolkingsomvang. In dit hoofdstuk onderzoeken we de verschillende mogelijkheden.

Agrarisch bedrijventerrein Pastoorslaan

Als belangrijke pijler onder het bollencomplex is behoud en ontwikkeling van de agrarische bedrijvigheid in de streek van groot belang. Om het landschap sterk en open te houden of weer te maken is in Hillegom getracht om, in lijn met het uitgangspunt uit het streekplan dat handelsbedrijven (ook agrarische) thuis horen op een bedrijventerrein, een agrarisch bedrijventerrein te ontwikkelen bij de Pastoorslaan. Dit terrein zou zich specifiek richten op bedrijven die aan de agrarische sector zijn gerelateerd. Het agrarische bedrijventerrein is echter nooit tot ontwikkeling gekomen, onder andere door financiële onhaalbaarheid. Gekeken moet worden of er door de oprichting van de Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM) nieuwe mogelijkheden zijn om een Greenport gericht bedrijventerrein te ontwikkelen. Als dit

niet lukt moet het een regulier bedrijventerrein worden. Het gebied ligt binnen de rode contour, maar bestaat grotendeels uit bollengrond.

Het is echter al een redelijk dicht bebouwd gebied, er bevindt zich een concentratie (deels leegstaande) handelsbedrijven. Als het aantal woningen in Hillegom in de toekomst gaat groeien en die groei wordt gekoppeld aan de voorwaarden dat er in een goede nieuwe ontsluiting ten behoeve van die woningen én in voldoende bedrijventerrein moet worden voorzien, dan komt dit gebied qua bereikbaarheid hier aan de noordzijde van Hillegom heel aantrekkelijk te liggen.

Geen regionaal bedrijventerrein

Naast agrarische en andere lokale bedrijvigheid is vanwege behoud van werkgelegenheid en om de woon-werk balans in evenwicht te houden voldoende ruimte voor regionale bedrijvigheid nodig. In Hillegom is echter geen ruimte aanwezig om een nieuw regionaal bedrijventerrein te ontwikkelen. Een nieuw bedrijventerrein zal bovendien een extra zware druk leggen op de bereikbaarheid van het dorp. In nieuwe ruimte voor regionale bedrijvigheid kan Hillegom dus niet voorzien.

Transportbedrijven

In Hillegom zijn veel transportbedrijven gevestigd. Zij vormen een belangrijke schakel in het bollencomplex, maar zorgen ook voor veel overlast. Hillegom heeft binnen de gemeentegrenzen geen ruimte beschikbaar om een

logistiek bedrijventerrein aan te leggen, en kampt bovendien nu al met ernstige bereikbaarheidsproblemen die dan alleen maar verder zullen toenemen.

In de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek is een conceptuele deeluitwerking opgenomen specifiek gericht op de verplaatsing van (inter)nationale transportbedrijven naar een regionaal terrein in de A4 zone in de Haarlemmermeer. Deze optie zou voor Hillegom een goed alternatief zijn.

Ringvaartterrein en Draka Interfoam

Er zijn buiten de bedrijventerreinen nog twee grote bedrijvenlocaties die bijzonder extensief worden gebruikt. Dit zijn het Ringvaartterrein (ongeveer 9 ha) en schuimrubberfabriek Draka Interfoam (ongeveer 4,5 ha). Vanwege de centrale ligging in of tegen de bebouwde kom zijn deze beide locaties erg aantrekkelijk om in te vullen met woningbouw. Het zou ook een duidelijke verbetering van de leefbaarheid in de omgeving betekenen, vanwege de milieu hinder die de bedrijven nu veroorzaken.

Toekomstbeeld bedrijvigheid

Nieuw bedrijventerrein Pastoorslaan

Het rommelige stukje bollengebied tussen Pastoorslaan, Noorderlaan en Weeresteinstraat komt in beeld om te ontwikkelen als bedrijventerrein. In eerste instantie zetten we in op Greenport-gerelateerde bedrijvigheid. Vanwege de beperkte ruimte en het op peil houden van de werkgelegenheid is het goed om daarbij in te zetten op werkgelegenheid met veel werknemers per hectare. Een absolute voorwaarde voor de ontwikkeling van een 'nieuw' bedrijventerrein is wel dat de ontsluitingsstructuur van Hillegom is verbeterd. Een goede ontsluiting aan de noordzijde van Hillegom kan daarin een wezenlijke bijdrage leveren.

Revitalisering en intensivering

Er wordt ingezet op revitalisering en intensivering van de bestaande terreinen. Momenteel wordt de aandacht daarbij gericht op het terrein Hillegomerbeek, waarvoor onlangs een revitaliseringsplan is opgesteld. Mogelijk komen er in de toekomst locaties vrij wanneer de transportbedrijven op vrijwillige basis verplaatsen naar de A4-zone. Voor deze locaties worden dan de mogelijkheden voor combinaties van wonen (aan of vlakbij het water) en werken onderzocht.

Op het bedrijventerrein Horst ten Daal zijn wellicht mogelijkheden voor intensivering aanwezig. Hier bevindt zich een aantal transportbedrijven met een extensief ruimtegebruik. Als deze bedrijven vertrekken, dan worden hier

de mogelijkheden onderzocht voor een dichtere bebouwing met arbeidsintensieve bedrijven. Het bedrijfsterrein grenst deels aan woongebieden. Met het doel om verrommeling tegen te gaan en meer vloeiende overgangen te laten ontstaan tussen woongebieden (zoals Patrimonium) en werkgebieden worden in deze overgangsgebieden de mogelijkheden van woon-werk combinaties onderzocht, passend bij de huidige mogelijkheden op gebied van milieu. Geprobeerd wordt om het gebied binnen de tijdshorizon van de structuurvisie op een hoger plan te brengen.

Transportbedrijven

Door de transportbedrijven op vrijwillige basis te laten verplaatsen, kan de huidige overlast van vrachtverkeer worden beperkt en kunnen de vrijkomende locaties worden ingevuld met andere functies. Uitgangspunt hierbij is om werkgelegenheid te behouden. De meeste locaties komen in aanmerking voor invulling met andere, niet-transport bedrijven. Afhankelijk van de locatie zijn ook combinaties van wonen en werken denkbaar. Dit is sterk afhankelijk van de huidige milieusituatie (categorie bedrijvigheid), die leidend is. Voor het transportbedrijf aan de Beeklaan kiezen wij voor een invulling met woningbouw.

Sportpark Weerestein

Een andere optie die zich aandient op het bedrijventerrein Horst ten Daal is het sportpark Weerestein. Ruimte voor werkgelegenheid kan gevonden worden door de voetbalvelden van VV Sizo te verplaatsen. Deze hebben nu

een erg excentrische ligging. Sportpark Weerestein kan dan worden omgezet naar bedrijventerrein, aansluitend op het bestaande bedrijventerrein, of naar een combinatie van wonen en werken in aansluiting op woongebied om een minder harde overgang tussen woongebied en bedrijventerrein te creëren.

Ringvaartterrein

De gemeente wil –met inachtneming van de doorslaggevende rol van de provincie over het behoud van watergebonden bedrijventerrein- bewerkstelligen dat het Ringvaartterrein beschikbaar komt voor woningbouw (met wellicht een mix met lichtere bedrijvigheid). Het water rondom het ringvaartterrein biedt een extra kwaliteit en kansen voor de inrichting van het gebied, zoals mogelijkheden voor pleziervaart.

Draka Interfoam

Het Draka terrein zou op termijn, als de locatie vrij zou komen, goed kunnen worden ingevuld met woningbouw, door de ligging in of tegen de bebouwde kom aan. De verplaatsing zou echter op vrijwillige basis moeten geschieden, het uitkopen van het bedrijf zal financieel waarschijnlijk geen haalbare optie blijken.

10. Voorzieningen

In eerdere hoofdstukken zijn we ingegaan op het landschappelijke en economische raamwerk (landbouw, bedrijventerreinen). Daarnaast onderscheiden we ook een sociaal raamwerk (de gemeenschap) en een voorzieningenraamwerk (bestaande uit het dorpscentrum en uit scholen, kinderdagverblijven, medische centra, zorgvoorzieningen, sportvoorzieningen en dergelijke). Samen vormen deze raamwerken het 'cement' dat de gemeente bindt. We willen de sociale samenhang van Hillegom behouden en versterken. In de toekomst zullen er wijzigingen optreden binnen de verschillende raamwerken, omdat de gemeente verandert en er daardoor een grotere behoefte zal zijn aan bepaalde voorzieningen. Veranderingen zullen echter ook optreden als autonome processen, los van de verdere groei van de gemeente. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan veranderingen in de bevolkingssamenstelling en de daarmee samenhangende vraag naar meer of andersoortige voorzieningen.

Enkele sterke punten van het sociale raamwerk in Hillegom zijn:

- » sociale samenhang
- » binding met het dorp
- » rijk en gedifferentieerd verenigingsleven

Kansen liggen er op het terrein van:

- » verjonging
- » trots op je dorp (identiteit)
- » groei biedt continuïteit van voorzieningen en sociale netwerken

De sterkste punten van het voorzieningen raamwerk zijn:

- » het algehele voorzieningenniveau
- » gezellig winkelcentrum
- » voldoende parkeergelegenheid

Kansen liggen er voor wat betreft:

- » herontwikkelen tweede deel Henri Dunantplein
- » meer restaurants en een eigen, kleinschalig winkelapparaat
- » zorg op maat voor iedereen en in allerlei vormen (bijvoorbeeld de verdere ontwikkeling van woon-zorg zones)

In de gemeentelijke structuurschets uit 1995 sprak de gemeenteraad de ambitie uit om te groeien naar 23.000 inwoners. In 2002 is de groeiambitie opnieuw onder de loep gelegd (quick-scan groeiambitie Hillegom, Companen 13 november 2002). Onderstaand zijn enkele conclusies uit de quick-scan opgenomen voor verschillende voorzieningen.

Commerciële voorzieningen

Hillegom heeft momenteel een commercieel voorzieningenniveau dat in omvang achterblijft bij wat gewoon is voor een gemeente van die grootte. Ook heeft dit commerciële voorzieningenniveau te kampen met een beperkte efficiency (uitgedrukt in omzet per m²) en is de koopkrachtbinding beperkt. De kwaliteit van het winkelgebied kan dus nog verbeteren. Voor de commerciële voorzieningen zou een zekere groei een goede impuls vormen. Groei van het inwonertal kan bijdragen om een kwalitatieve impuls aan de commerciële voorzieningen te geven en om het draagvlak te behouden.

Scholen

Bij autonome ontwikkeling daalt het aantal kinderen, blijkt uit de groeiprog-nose voor Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout. De schoolvoorzieningen zijn gebaat bij een gelijk blijvend aantal kinderen, daarvoor is een groei tot 23.000 inwoners nodig.

Zorg

Er is veel druk op het zorgaanbod, groei voert de druk verder op.

Verenigingen

Het verenigingsleven is gebaat bij een evenwichtige bevolkingsopbouw. Deze kan alleen worden bereikt door in kwalitatieve zin het bouwprogram-ma te sturen en daarvoor is een sterkere groei nodig.

Sport

Het huidige oppervlak sportvelden is voldoende voor ongeveer 20.000 inwoners. In 2007 is de toekomstige behoefte aan buitensportaccommodaties onderzocht (door bureau Duodecim), voor de situatie waarin Hillegom groeit tot ongeveer 23.000 inwoners.

Uit deze studie blijkt dat Hillegom ook na groei van het aantal inwoners nog voldoende ruimte heeft voor sportvoorzieningen. Er is een aantal verenigingen met een uitbreidingsbehoefte in de toekomst: de drie voetbalverenigingen en de tennisvereniging. De groene eenheid van het sportpark kan behouden worden door te moderniseren bij deze clubs. Dan is er niet meer ruimte nodig voor 2020.

Om ruimte voor werkgelegenheid te creëren wordt er naar gestreefd om VV Sizo te verplaatsen van Sportpark Weerestein. Dit kan alleen als er ergens anders ruimte vrijkomt. Inzet is inpassing op de Zanderij. Door te moderniseren kan er effectiever met de ruimte op sportpark de Zanderij worden omgegaan. Als er niet genoeg ruimte wordt gevonden op de Zanderij voor alle sportverenigingen, dan kan de uitleglocatie aan de Pastoorslaan schuifruimte bieden.

Toekomstbeeld voorzieningen

De groei naar 23.000 inwoners moet voor 2020 worden gerealiseerd. Zowel demografisch als sociaal moet er een evenwichtige samenstelling van de bevolking worden behouden dan wel bereikt. En er moet worden gewerkt aan een groot en divers genoeg inwonertal voor het in stand houden van de diversiteit aan voorzieningen, voor jong en oud. Het gaat dan zowel om collectieve als commerciële voorzieningen.

Het zuidelijke deel van het Henri Dunantplein zal worden vernieuwd en herontwikkeld tot een fraai winkel- en woongebied, dat aansluit op de sfeer en uitstraling van het noordelijke deel.

Om de aantrekkingskracht van het centrum verder te vergroten zal worden geprobeerd om meer uitgaansgelegenheden, terrassen en restaurants aan te trekken.

De gemeente streeft naar zorg op maat voor iedereen en in allerlei vormen. De realisatie van de woon-zorgzone rond Bloemswaard zal worden voortgezet. Ook wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn voor een tweede woon-zorgzone.

De ligging van de sportvelden is aantrekkelijk: centraal gelegen in het dorp en goed bereikbaar voor iedereen. Voor de sportvelden geldt dat het hui-

dige oppervlak voldoende is voor ongeveer 20.000 inwoners. Bij groei van de bevolking zal ook de vraag naar sportvelden verder toenemen. Door technische verbeteringen is het mogelijk deze vraag binnen de bestaande ruimte goed te kunnen opvangen. Verhuizing van de voetbalvelden van Sizo betekent dat er misschien toch extra ruimte nodig is. Als er niet genoeg ruimte wordt gevonden op de Zanderij voor alle sportverenigingen, dan kan de uitleglocatie aan de Pastoorslaan schuifruimte bieden.

11. Bereikbaarheid

Noordelijke Ontsluiting Greenport

Voor Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout is de capaciteit van de huidige infrastructuur zichtbaar onvoldoende. De ontwikkeling van de greenport alleen al vraagt om een goede bereikbaarheid. De hoogste infrastructurele prioriteit zien de drie gemeenten in ontsluiting richting Schiphol, Rotterdam en op de Europese hoofdwegenstructuur. Daarvoor achten zij in ieder geval een goede oost-west ontsluiting nodig. De provincies Noord-Holland en Zuid-Holland doen studie naar deze verbinding: de Noordelijke Ontsluiting Greenport. Ook Holland Rijnland onderzoekt de mogelijkheden voor de Noordelijke Ontsluiting Greenport.

Het aanleggen van een oost-west verbinding bij Hillegom is in het verleden al onderzocht. In 2003 heeft de provincie een milieu-effect rapportage laten uitvoeren naar de effecten van een nieuwe verbindingsweg tussen de N205 en N206. De doelstellingen bij het onderzoek waren: verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid ten opzichte van de referentiesituatie. Een nevensdoel was het completeren van het regionale wegennet.

Destijds zijn diverse varianten onderzocht, waaronder een westelijke rond-

weg om Hillegom, een doortrekking van de N207, en de streekplanvariant (twee nieuwe wegvakken tussen de Leidsestraat en de Wilhelminalaan). Alleen oplossingen aan de noordkant van Hillegom voldeden aan de (regionale) criteria. Onderzocht zijn: de Hillegommervariant, de Oosteindervariant en de Bennebroekervariant. Omdat de nieuwe verbinding juist méér (regionaal) verkeer zou gaan aantrekken, bleek de oost-west verbinding per saldo echter niet voordelig voor Hillegom zelf.

In de nieuwe studie wordt er gekeken naar een groter invloedsgebied. Er wordt niet gekeken naar alléén een Noordelijke Ontsluiting Greenport aan de noordkant van Hillegom, maar bijvoorbeeld ook naar mogelijkheden met openbaar vervoer, doortrekken van de N207 in de richting van de N206 of (gedeeltelijke) verdubbeling van de N207. Er zijn nu nieuwe ontwikkelingen in Hillegom én het gebied rondom Hillegom, waardoor wij verwachten dat een oost-west verbinding nu wel noodzakelijk is. Niet alleen heeft Hillegom uitbreidingsplannen, ook de gemeente Haarlemmermeer heeft forse uitbreidingsplannen aan de noord-oost kant van Hillegom.

Voor de studie naar de N208 en het HVVP zijn analyses gemaakt van de verkeerscapaciteit van Hillegom. Hieruit blijkt dat Hillegom verder vastloopt als de huidige inbreidingsplannen worden uitgevoerd. Als daarbij ook nog woningbouwlocatie Pastoorslaan en bedrijventerrein ontwikkeld worden is de toename van verkeer op de N208 te groot voor de capaciteit van deze weg. Het knelpunt in capaciteit bevindt zich in het zuidelijk deel van Hillegom en

is zeer moeilijk op te lossen.

Alvorens de gebiedsontwikkeling Pastoorslaan (woningbouw en bedrijventerrein) ter hand genomen wordt, is het dus nodig maatregelen te treffen

om ervoor te zorgen dat de verkeersdruk aan de zuidkant binnen de maximale wegcapaciteit blijft en bij voorkeur hier onder blijft in verband met de leefbaarheid van het gebied. Dit kan worden bereikt door de extra toestroom van verkeer op alternatieve wijze toe te leiden naar de N207 en hiermee het zuidelijk deel van de N208 te ontlasten. De uitwerking hiervan wordt bepaald door de wijze waarop de NOG geïmplementeerd wordt. In deze structuurvisie wordt uitgegaan van een NOG ten noorden van Hillegom met aansluiting op de N205.

Ook is er een directe relatie tussen de Noordelijke Ontsluiting Greenport en de Zuid Tangent.

Hillegoms wegennet

Op dit moment speelt er in Hillegom zelf een aantal ontwikkelingen op het gebied van verkeer: herinrichting van de doorgaande weg de N208 en het opstellen van een Hillegoms Verkeer en Vervoer Plan (HVVP). Bij het ontwikkelen van deze plannen staan de leefbaarheid, verkeersveiligheid en doorstroming in Hillegom centraal. Het uitgangspunt is dan ook dat de verkeerssituatie in Hillegom niet mag verslechteren. De eerder genoemde uitplaatsing van transportbedrijven, gecombineerd met de aanleg van een

nieuwe oost-west verbinding aan de noordzijde, kan ook bijdragen aan het verbeteren van de bereikbaarheid en leefbaarheid.

Openbaar vervoer

Hillegom heeft een NS treinstation dat op een flinke afstand van de dorpskern ligt; de afstand tot het dorpscentrum bedraagt ongeveer 1500 meter. In de directe omgeving van het station is slechts een beperkt aantal woningen aanwezig. Er is geen busverbinding tussen het station en het centrum van Hillegom. Toch draait het station goed, mede door de goede bereikbaarheid van het station voor fietsers en goede parkeervoorzieningen.

Stedenbaan

In de provinciale structuurvisie wordt gesproken over het Zuidvleugernet: de ontwikkeling van een fijnmaziger en meer samenhangend railnetwerk op regionaal niveau. Een onderdeel hiervan is de Stedenbaan. Dit is een hoogfrequent regiotreinsysteem op bestaand spoor dat in noordelijke richting doorloopt, via Hillegom, naar Haarlem. De Stedenbaan is een combinatie van ruimtelijke ontwikkeling rond spoorstations en verbetering van het spoorvervoer. Het plan heeft een dubbele doelstelling: naarmate er meer mensen wonen en werken bij stationslocaties, kan de trein een belangrijkere rol spelen in de Zuidvleugel. En hoe efficiënter het vervoer is, des te beter kunnen mensen gebruik maken van alle gespreide werkplekken, scholen, ziekenhuizen en andere voorzieningen.

Zuidtangent

In de gebiedsuitwerking Haarlemmermeer-Bollenstreek wordt gesproken van het doortrekken van de Zuidtangent naar station Hillegom, in combinatie met het realiseren van woningbouw in de directe nabijheid van het station. De Zuidtangent is een hoogwaardige openbaar vervoerverbinding die rijdt tussen station Haarlem via Schiphol naar Amsterdam Zuidoost en van Schiphol naar Nieuw-Vennep en Hoofddorp. Het verlengde stuk van de Zuidtangent wordt in eerste instantie uitgevoerd als vrijliggende busbaan. Wanneer de vervoerpotentie van voldoende omvang is behoort in de toekomst, net als bij de Zuidtangent, een doorontwikkeling naar een trambaan tot de mogelijkheden.

Hillegom zou onmiskenbaar baat hebben bij de komst van zowel de Stedenbaan als de Zuidtangent. De openbaar vervoermogelijkheden zouden toenemen, zeker wanneer ook een buslijn zou gaan rijden tussen het station en het dorp. Met extra en hoogwaardig openbaar vervoer zou de bereikbaarheid van Hillegom aanmerkelijk verbeteren. Het is zelfs denkbaar dat de overlast van het autoverkeer in de toekomst kan afnemen door de betere bereikbaarheid per openbaar vervoer. De komst van Stedenbaan en Zuidtangent naar Hillegom is echter niet waarschijnlijk zolang er geen ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt rond het spoorstation.

Toekomstbeeld bereikbaarheid

Met de keuzes die in deze structuurvisie worden gemaakt, is sprake van een nieuw perspectief op de noordkant van het dorp op de middellange termijn. Vanuit deze optiek wordt gekozen voor het realiseren van een oost-west verbinding aan de noordkant van Hillegom met een aansluiting op de N205. Omdat het belang van deze weg het plaatselijke niveau overstijgt is samenwerking noodzakelijk, bijvoorbeeld in Noord-Holland.

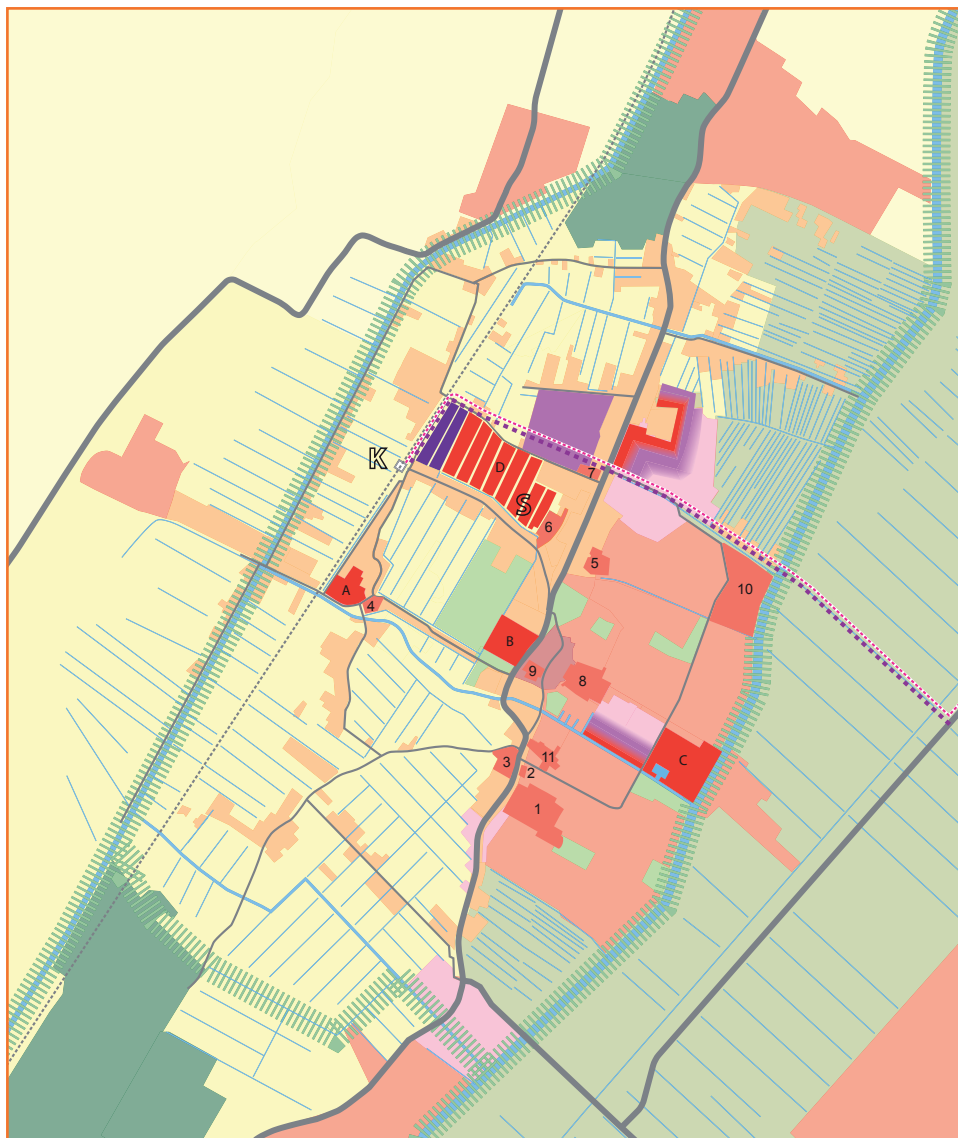
De nieuwe weg en de Zuidtangent vormen een goede combinatie. De Zuidtangent kan het station van Hillegom rechtstreeks verbinden met de Haarlemmermeer.

Het NS station is voor Hillegom van groot belang. Om de afstand tussen de dorpskern en het station te overbruggen zou een busverbinding zeer wenselijk zijn. Mogelijk kunnen de nieuwe ontwikkelingen aan de noordkant van Hillegom ertoe bijdragen dat een buslijn voor de vervoermaatschappij aantrekkelijk wordt. Overigens kan ook aan alternatieve vervoerwijzen worden gedacht, zoals bijvoorbeeld een kleine opstapbus in particulier beheer die in de spits in een hoge frequentie heen en weer pendelt tussen dorp en station.

Het NS station heeft ook een belangrijke positie als toekomstige Stedenbaan

locatie. In samenhang met de hiervoor beschreven ontwikkelingen zal het station transformeren tot een hoogwaardig knooppunt van openbaar en particulier vervoer. In eerste instantie zal daarbij de aandacht worden gericht op inpassing in het gebied ten noordoosten van het station, langs de Eerste Loosterweg. Dit gebied, dat met de komst van de Noordelijke Ontsluiting Greenport goed bereikbaar wordt, biedt mogelijkheden voor de ontwikkeling van een tweede park and ride maar ook voor bijvoorbeeld intensieve werkgelegenheid (zoals kantoren of zakelijke dienstverlening). Hierbij wordt gestreefd naar vormen van dubbel grondgebruik.

Tijdens de looptijd van de structuurvisie zal worden bekeken of op de lange termijn een ontsluiting van het station aan de westkant mogelijk is, waarbij de mogelijkheden voor kantoren in regionaal verband (Holland-Rijnland) onderzocht zullen worden. Doorontwikkeling van de NOG verder naar het westen, om zo aan te sluiten op de N206, lijkt Hillegom op termijn een logisch vervolg.

Voorkeursmodel Structuurvisie Hillegom

December 2008

Renvooi

- Bekende inbreidingslocaties (1 t/m 11)
- Potentiële woningbouwlocaties (A t/m D)
- Nieuw bedrijventerrein
- Overgangsgebied wonen-werken
- Kantoren en intensieve dienstverlening, park and ride
- Noordelijke Ontsluiting Greenport (Indicatief)
- Zuidtangent (ov) (Indicatief)
- K Studie kantoorlocatie / werkgelegenheid
- S Schuifruimte voor sportvoorzieningen

12. Voorkeursmodel

Er zijn verschillende mogelijkheden en locaties om de ruimtevraag voor nieuwe woningbouw vorm te geven. Het dorpse karakter is een belangrijke pijler van de identiteit van Hillegom. Op nieuwe inbreidingslocaties (in het dorp) rekenen we een gemiddelde woningdichtheid van 30 woningen/hectare, op de uitbreidingslocatie 25 woningen/hectare met een grote differentiatie in woningdichtheid en type. Dat is een dichtheid waarmee een enigszins dorpse sfeer kan worden gerealiseerd, waarin ook ruimte is voor open (speel)ruimte, groen en water en waarmee wel gestapelde woningen (in 3 of 4 lagen) maar geen echte hoogbouw hoeft te worden toegepast. Per locatie moet nader worden bekeken welk type woningen en welke dichtheid daar het meest passend is. De genoemde woningaantallen zijn daarom indicatief.

Inbreiding

De inbreidingslocaties worden gevormd door:

- » de nu bekende inbreidingslocaties waarvoor al plannen in voorbereiding, procedure of uitvoering zijn: ongeveer 1.100 woningen (actief beleid);

- » Ringvaartterrein: 270 woningen (actief beleid);
- » transportbedrijf Beeklaan: 80 woningen (op vrijwillige basis);
- » Draka: 130 woningen (op vrijwillige basis);
- » Horst ten Daal, Sportpark Weerestein. Bij een combinatie van wonen en werken wordt de capaciteit geraamd op ongeveer 80 woningen (deels actief beleid, deels op vrijwillige basis);
- » Hillegommerbeek: bij een combinatie van wonen en werken wordt de capaciteit geraamd op ongeveer 40 woningen (op vrijwillige basis).

De capaciteit van de locaties waarvoor de gemeente een actief beleid voert of gaat voeren, bedraagt ongeveer 1.400 woningen. Voor de restcapaciteit van 300 woningen is de gemeente afhankelijk van particuliere initiatieven.

In het benutten van inbreidingslocaties zit altijd een grote onzekerheid. Deze onzekerheid betreft zowel de vraag óf de locaties beschikbaar komen (en tegen welke condities) en minstens zo belangrijk, of ze tijdig beschikbaar komen. Bovendien is het op inbreidingslocaties vaak lastiger om de gewenste woningdifferentiatie en prijsklasse te realiseren; door de vaak hoge kosten die op inbreidingslocaties moeten worden gemaakt, zijn de plannen vaak alleen rendabel wanneer méér woningen kunnen worden gebouwd. In de praktijk betekent dit dat vaak wordt gekozen voor de bouw van appartementen. Het is daarom verstandig om niet uitsluitend op inbreiding in te zetten, maar ook de mogelijkheden van uitbreiding nader te onderzoeken.

Uitbreiding

De capaciteit van de uitbreidingslocatie tussen de Stationsweg en de Pastoorslaan bedraagt ongeveer 500 woningen (20 hectare, 25 woningen per hectare). Indien een combinatie gemaakt wordt van wonen en sportvoorzieningen zal het aantal woningen hierop moeten worden aangepast .

Landelijk wonen

Verspreid over het buitengebied en gespreid in de tijd zullen woningen min of meer autonoom aan de woningvoorraad worden toegevoegd door gebruikmaking van de ruimte-voor-ruimte-regeling en eventueel door nieuwe woningen in waardevolle bollenschuren. In het kader van de greenportontwikkeling komen er offensief woningen en landgoederen bij in het bollengebied.

Wij schatten in dat de totale capaciteit van deze vorm van landelijk wonen over de hele looptijd van de structuurvisie 50 - 150 woningen zal bedragen. Deze capaciteit is volledig afhankelijk van particuliere initiatieven en vormt dus een onzekere factor.

Totale woningbouwcapaciteit

Het voorkeursmodel bevat in totaal de volgende mogelijkheden voor woningbouw:

- » 1100 woningen op de nu bekende inbreidingslocaties waarvoor al plannen in voorbereiding, procedure of uitvoering zijn; dit zijn de 11 grotere locaties die op de kaart zijn aangegeven, maar ook een aantal kleinere locaties en de al vergunde ontwikkelingen aan de Stationsweg, die beide niet op de kaart zijn aangegeven, maken deel uit van dit getal.
- » 270 woningen op het Ringvaartterrein (C);
- » 80 woningen op de locatie van het transportbedrijf Beeklaan (A);
- » 130 woningen op het terrein van Draka (B);
- » 80 woningen op Horst ten Daal en Sportpark Weerestein;
- » 40 woningen op Hillegommerbeek;
- » 500 woningen op de uitbreidingslocatie Pastoorslaan (D);
- » 100 woningen verspreid over het buitengebied.

De totale capaciteit van het voorkeursmodel wordt daarmee geraamd op 2.300 woningen.

Overige ontwikkelingen met een ruimtevraag

Voor alle ontwikkeling geldt dat inpassing in de bestaande situatie het uitgangspunt is. Aan de noordzijde van Hillegom wordt de Noordelijke Ontsluiting Greenport aangelegd, die de schakel naar de Haarlemmermeer vormt. De locatie van het transportbedrijf bij de Stationsweg leent zich goed voor een ontwikkeling met intensieve werkgelegenheid (zoals kantoren of zakelijke dienstverlening); de directe omgeving wordt verder ook bestemd voor de aanleg van een tweede park and ride.

Voor de nog niet eerder genoemde transportbedrijven worden, bij vrijwillige verplaatsing, de mogelijkheden voor combinaties van wonen en werken onderzocht.

Omdat groei van de bevolking gekoppeld is aan groei van het aantal arbeidsplaatsen, wordt een nieuw bedrijventerrein aangelegd in het gebied tussen de Noorderlaan en Pastoorslaan.

13. Uitvoering: van structuurvisie naar realisering

De structuurvisie geeft de hoofdlijnen aan van de ruimtelijke ontwikkelingen voor de toekomst. Voor het gemeentelijk bestuur is de structuurvisie een belangrijk kader voor de afweging van concrete ruimtelijke beslissingen en voor de inzet daartoe van bestuurlijke uitvoeringsinstrumenten, zoals het vaststellen van bestemmingsplannen en het nemen van projectbesluiten, het beschikbaar stellen van financiële middelen en het sluiten van bestuurs-overeenkomsten. In deze paragraaf worden de maatregelen voor uitvoering voor de structuurvisie opgenomen. Eerst volgt een beschrijving op hoofdlijnen. Vervolgens is het uitvoeringsprogramma opgenomen in een schema. Het opnemen van een uitvoeringsparagraaf bij een structuurvisie is een verplichting van de Wet ruimtelijke ordening die op 1 juli 2008 in werking zal treden. In de uitvoeringsparagraaf moet inzicht worden gegeven in de juridische, technische en financiële maatregelen die nodig zijn voor uitvoering van de structuurvisie.

Hoofdlijnen

De structuurvisie is ingedeeld in 6 deelthema's. In het uitvoeringsprogramma komen de projecten per deelgebied terug. Hier volgt eerst een omschrijving in hoofdlijnen.

Woonkern

Voor het bestaande en nieuwe woongebied van Hillegom is de kwaliteit van de woonomgeving benoemd als aandachtspunt. Het gaat dan onder andere om water, groen, spelen en een dorps karakter. Bij herinrichting van bestaande gebieden, of het inrichten van nieuw gebied, wordt gekeken of het mogelijk is om het gebied een kwaliteitsimpuls te geven. De mogelijkheden (juridisch, technisch, financieel) zijn afhankelijk van elke individuele locatie. Uitgangspunt bij de ontwikkeling van inbreidingslocaties is een kostenneutrale ontwikkeling voor de gemeente. Voor iedere locatie geldt een doelstelling van minimaal 30% sociale woningbouw, waarbij verevening mogelijk is. Basis voor de 30% norm is de gemeentelijke woonvisie, die aansluit op regionaal en provinciaal beleid. In het laatste kwartaal van 2008 zijn we gestart met de procedure om te komen tot een nieuwe woonvisie. De nieuwe woonvisie wordt een thematische Structuurvisie met een locatiegerichte uitwerking.

In de structuurvisie zijn locaties aangewezen voor een functieverandering naar woningbouw. Voor de precieze invulling van deze locaties is studie nodig. De gemeente is geen eigenaar van de gebieden. De locaties De Wit, Pastoorslaan (wonen en werken) en Zanderij liggen buiten de rode contour. Voor de locaties De Wit, Pastoorslaan (wonen en werken), Zanderij, Sizo en Ringvaart geldt dat voor een functieverandering aanpassing nodig is van het huidige streekplan van de provincie Zuid-Holland. Het is op dit moment onduidelijkheid wat de status van het streekplan wordt onder de nieuwe Wet ruimtelijke ordening.

Voor de locaties Berbé (spoor), De Wit (bodempervuiling), Ringvaart (bodempervuiling) en Pastoorslaan (toekomstige ontsluiting, gasleiding) vormt milieu een belangrijk aandachtspunt voor de (technische en financiële) haalbaarheid.

In de exploitatie van de woningbouwprojecten zal rekening moeten worden gehouden met bovenwijkse voorzieningen: infrastructuur, sociaal-maatschappelijke voorzieningen, sportvoorzieningen, civieltechnische werken en groenprojecten.

Bedrijventerrein

De structuurvisie zet in op efficiënt ruimtegebruik van de bedrijfsterreinen. Dit kan bereikt worden door onderzoek naar de mogelijkheid voor een hogere bebouwingsdichtheid en het intensiever benutten van de terreinen van transportbedrijven. Dit laatste is gebaseerd op vrijwillige verplaatsing van deze bedrijven. Hillegom Noord komt dan voor een inventarisatie van de indeling in beeld. De andere terreinen zijn nieuw of gerevitaliseerd. Bij nieuwe functies op bestaande terreinen, of een nieuw terrein, vormt milieu een belangrijk aandachtspunt voor de (technische) haalbaarheid. In de exploitatie van een (nieuw) bedrijventerrein zal rekening moeten worden gehouden met bovenwijkse voorzieningen: infrastructuur, civieltechnische werken en revitalisering van bestaande bedrijfsterreinen.

Buitengebied

Het bollengebied wordt geconfronteerd met een herstructureringsopgave. Deze opgave wordt op grotere schaal opgepakt door de 6 bollengemeenten. Er wordt een Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) opgericht. Het bollengebied wordt geconfronteerd met een herstructureringsopgave. Deze opgave wordt op grotere schaal opgepakt door de 6 bollengemeenten. Op 1 januari 2009 wordt de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) opgericht. De 6 bollengemeenten hebben een gezamenlijke ruimtelijke visie ontwikkeld: de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG). De ontwerp ISG moet nog ter visie worden gelegd. Volgens planning ligt de ontwerp ISG gezamenlijk vanaf 1 december ter visie. In de ISG staan de beleidslijnen voor uitvoering van de herstructurering. Ook is een gezamenlijke exploitatie opzet opgesteld. Uitgangspunt zal zijn dat er bij functieverandering landschappelijke en financiële compensatie wordt gevraagd om het greenportgebied een economische en toeristische kwaliteitsimpuls te geven. Het greenportgebied omvat het gebied buiten de rode contour van Hillegom. Als er functieverandering plaatsvindt in het buitengebied moet er financiële of fysieke compensatie plaatsvinden voor: verlies aan bollengrond, verrommeling (sloop bestaande bebouwing), landschap, infrastructuur en toerisme. Op dit moment is het uitgangspunt dat het greenportgebied een eigen grondexploitatie krijgt via de Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM). Het is echter niet uitgesloten dat ook ontwikkelingen binnen de contour een bijdrage gaan leveren aan de greenport, via een op te richten fonds. Het veenweidegebied bestaat uit 3 deelgebieden. Het eerste is de Oostein-

derpolder. Deze polder maakt onderdeel uit van het project Haarlemmermeergroen. Op dit moment is de realisatie echter onzeker; de financiële haalbaarheid staat onder druk. De Vosse- en Weerlanerpolder maken ook deel uit van dit groenproject. Hier verwachten wij geen problemen voor realisatie. De Elsbroekerpolder is het laatste deelgebied. Dit gebied kent een stabiele situatie en er worden geen bijzonderheden verwacht.

Het verbeteren van de recreatiemogelijkheden in het buitengebied, door aanleggen van fiets-, wandel- en waterroutes is een aandachtspunt bij de herindeling van het hele buitengebied. Hiervoor zijn we afhankelijk van andere eigenaars.

Beleid

De structuurvisie hangt samen met allerlei beleidsterreinen. De hoofdlijnen van de structuurvisie zijn en worden in allerlei verschillende beleidsvisies uitgewerkt.

De structuurvisie vormt als het ware een paraplu voor het beleid. Gemeentebrede beleidsvisies worden gekoppeld aan de structuurvisie. Dit maakt het beleid inzichtelijker. De volgende nieuwe beleidsvisies zullen in ieder geval gekoppeld worden aan de structuurvisie:

- » Woonvisie
- » Greenportvisie
- » Grondbeleid
- » Milieubeleidsplan

- » Geluidsbeleid
- » Archeologiebeleid
- » Sportvisie
- » Waterplan
- » HVVP

In bovenstaande tekst wordt verwezen naar mogelijkheden voor bovenplanse verevening. In toekomstig beleid wordt hier verdere invulling aan gegeven. Er wordt dan nagedacht over (bestaande en nieuwe) fondsconstructies om de verevening mogelijk te maken.

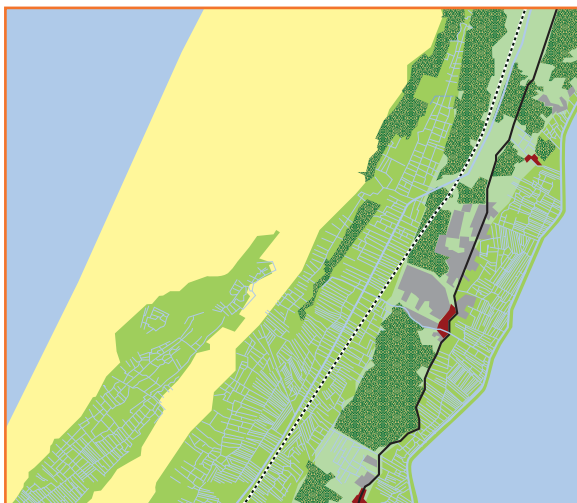
Strandwallenlandschap (laat-neolithicum, 2000 v.Chr.)

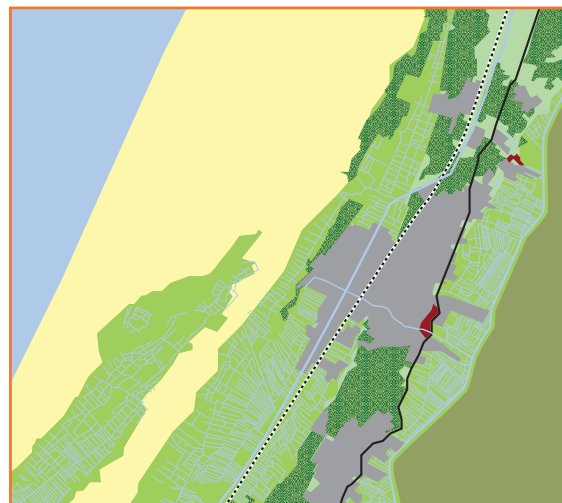
Bebossing strandwallen en duinvorming (0-800)

Ontginning strandwallen en -velden, ontstaan eerste zanderijen (800-1300)

Groei zanderijen (1850)
Rond 1850 Haarlemmermeer ingepolderd

Verdere ontzanding (1900)
Veenenburg is nog bebost

Bijlagen

1. Vorming van het landschap

IJstijd

20.000 jaar geleden bestond Nederland uit een zacht golvend landschap met spaarzame begroeiing van verspreid staande berken en kruidachtige planten. De zeespiegel stond erg laag, waardoor de Noordzee en het huidige IJsselmeer droog lagen. De bodem was bevroren als gevolg van de IJstijd.

Moerassen

Aan het einde van de IJstijd begint als gevolg van het smeltende water de zeespiegel te rijzen. De zee overspoelt het land en het landschap wordt vlak en hellend naar de zee toe. Onder invloed van deze processen schuift de kustlijn. Dit duurt tot ongeveer 5500 voor Chr., de kustlijn komt tot stilstand op ongeveer zijn huidige positie. Omdat de zeespiegel zo is gerezen, is de grondwaterstand eveneens omhoog gekomen. Het vlakke landschap verandert langzamerhand in een moerasachtig gebied waar veen op begint te groeien.

Strandwallen

Opnieuw gaat de zee het land overspoelen. Delen van het aanwezige veen worden hierbij weggeslagen en andere delen worden bedekt met zand dat de zee meeneemt. Hierdoor ontstaat de eerste serie strandwallen, de zogenaamde Oude Strandwallen. Dit zijn de strandwallen waarop bijvoorbeeld Hillegom, Lisse en Sassenheim zijn ontstaan. Enige tijd later wordt ook een tweede serie strandwallen afgezet, de Jonge Strandwallen, waarop Noordwijkerhout en Noordwijk-Binnen ontstaan. Tussen de strandwallen liggen lagere delen die strandvlakten worden genoemd. Hier bestaat de bodem uit een dunne veenlaag op zand.

Veen

Ten oosten van de strandwallen ontwikkelt zich een enorm moerasgebied, waar veengroei plaatsvindt. Dit veen groeit door tot men het in de 11e, 12e en 13e eeuw gaat ontginnen.

Duinen

Vanaf het begin van de jaartelling is over het hele strandwallengebied een behoorlijke laag zand afgezet. Dit noemen we de Oude Duinen. In het westen langs de kust worden tussen 1200 en 1600 na Chr. de Oude Duinen bedolven onder de Jonge Duinen.

2. Ontstaan van het dorp

Op de kruising van weg en beek

Het dorp Hillegom is waarschijnlijk rond de 8e of 9e eeuw ontstaan op de oudste, meest oostelijk gelegen strandwal, op het punt waar de Hillegommer Beek de strandwal kruiste. De naam van het dorp lijkt te zijn gevormd door een samenvoeging van de woorden hille (hoogte, duin) en gumme (hof, tuin).

Tachtigjarige Oorlog

Na een relatief rustige start voor het dorp kwam het eind van de 16e eeuw in de frontlijn te liggen; tijdens de Tachtigjarige Oorlog verschenen nu eens Spanjaarden vanuit Haarlem en dan weer de Geuzen vanuit Alkmaar of Leiden. Op 1 maart 1577 vertrokken de Spanjaarden definitief uit Haarlem. Van de 57 huizen die Hillegom toen telde, waren er 53 verbrand. Het land werd beschreven als verlaten, desert, ongebruikt en verdolven.

Jan Six

Hierna brak een welvarende tijd aan voor de streek. Er werd langzaam een begin gemaakt met het afgraven van de duinen. Er werd steeds meer groente en fruit geteeld. In 1717 kreeg Hillegom een eigen groenten- en fruitmarkt in Amsterdam.

Hillegom was een zogenaamde ambachtsheerlijkheid, die ooit onder de graven van Holland viel. In 1722 kocht Mr. Jan Six, burgemeester van Amsterdam, Hillegom uit de Grafelijke Domeinen. Hij liet onder andere een stenen brug over de beek aanleggen en de pomp op het dorpsplein werd gebouwd. Six ging ook het ontzanden grootser aanpakken.

Halverwege de 18e eeuw omvat de ambachtsheerlijkheid Hillegom een aansluiting van buitenplaatsen. De eigenaren waren vaak rijke kooplieden en/of stadsbestuurders van Amsterdam of Haarlem.

Van groenten naar bollen

Rond 1800 werden de buitenplaatsen veelal opgekocht door toenmalige projectontwikkelaars en werden de gronden ontdaan van de bossen en afgegraven. De streek begon aan een metamorfose. Onder de landgoederen die verloren gingen zijn bijvoorbeeld het buiten Lapinenburg en het daar tegenover gelegen Elsbroek. Hoewel deze landgoederen niet meer bestaan vind je hun namen nog wel terug in de Hillegomse straten en wijken; dit geldt ook voor Treslong, Horst ten Daal en Weeresteyn. Gelukkig is er ook een buitenplaats behouden, namelijk het Hof van Hillegom, het tegenwoordige raadhuis.

In de 19e eeuw maakten de groentetuinen en de akkers geleidelijk plaats voor de bloembollenvelden. Na 1850 werden ook duinen en bossen afgegraven, vooral om zand te leveren voor nieuwe woonwijken en spoordijken en later voor de fabricage van kalkzandsteen (bijvoorbeeld de Hillegomse zand-

steenfabriek). De vrijkomende geestgronden waren ideale bollengronden. Ook het aantal inwoners is snel gegroeid: van ruim 4.300 inwoners rond 1900 naar meer dan 20.000 inwoners nu. De snelle opkomst van de bloembollencultuur en de daarmee gepaard gaande vraag naar arbeidskrachten heeft hierbij zeker een rol gespeeld.